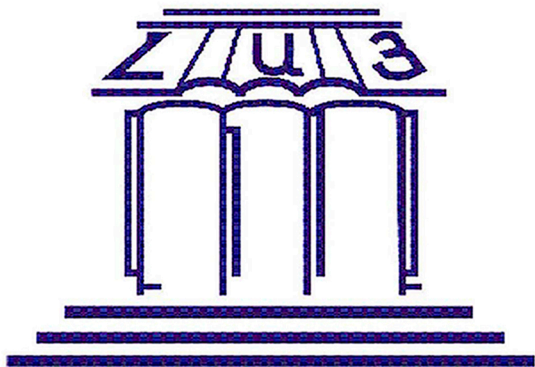




Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository



Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Մ Ի Ի Մ Ի Ն
Հ Է Լ Ա Ք Ի Օ Լ ՈՒ Ր Մ Ը

Պանա վերադարձն քիմիկատի հըֆղ էյլետիմ.
վէ անլէրտէն իպն ի հէլաքտան մատա հիչ պի-
րի հէլաք օլմատը: Յովհ. 17. 18:

Պէն անլէրէ էպէտի հայաթ վէրիւրիմ, վէ
իլէլէպէտ հէլաք օլմայաճաղլար, վէ անլէրի
Պէնիմ էլլիմտէն քիմիկ դալիմայաճաղ տըր:
Յովհ. 10. 28:

Գիթապլարը թէֆթիչ էտինիղ: Յովհ. 5. 39:

ԵՐՈՒԱՆԻ Ս. ՊԷՆԿԼԵԱՆ

ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱ
1935

442-ԱՂ (500)

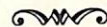
ՄԻՒՄԻՆ ՀԵԼԱՔ ՕԼՈՒՐ ՄԸ



Պանա վերսիյին քիմսէլէրի հըֆը էյլէտիմ.
վէ անէրտէն իսլն ի հէլաքտան մատա հիչ պի-
րի հէլաք օլմատը: Յովհ. 17. 18:

Պէն անէրէ էպէտի հայաթ վերերիմ, վէ
լիէլէպէտ հէլաք օլմայաճաղլար, վէ անէրի
Պէնիմ էլիմտէն քիմսէ գալմայաճաղ տըր:
Յովհ. 10. 28:

Բիթապլարը թէֆթիչ էտինիզ: Յովհ. 5. 39:



ԵՐՈՒԱՆԻ Ս. ՊԵՆԿԼԵԱՆ



ՖԻԼԱՏԷԼԳԻԱ
1935

44-112 ԲԷ

2 004



Փ Է Տ Ե Ր Ի Մ

ՍԻՄՈՆ ՊԵՆԿԼԵԱՆ

Վ Է

Վ Ա Լ Ի Տ Է Մ

ՆՈՒՐԻՅԱ ՊԵՆԿԼԵԱՆ

Զ Ի Գ Ր Լ Է Ր Ի Ն Է

Թ Ա Գ Տ Ի Մ Օ Լ Ո Ր Ն Ը Ր

Ե . Ս . Պ .



39 416-67

PRINTED IN UNITED STATES OF AMERICA

ՄՈՒԳԱՏՏԵՄԷ

Միւմինին հէլաք՝ օլուպ օլմամասը եախօտ անըն սօնադատար միւտաովէմէթ էտիպ էթմէմէսի մէսէլէսի՝ թահթը միւթալա՛այա ալընաղատա՛ անըն լէհնտէ շհատէթ օլմաղ իւզըն Ալլահըն Բէլամընտա մուհարբէր պիր թաղըմ դուվլէթլի վատլար մէյտանա կէթիրիլը. ալէյհնտէ իսէ պիր խալլի տիզդաթ իճապ էտէն թէնպիհէլէր վէ թէհտիտլէր իրաէ էտիլը: Սաթհի սուրէթտէ պաղըլըր իսէ պուռնլար պիր պիրինէ զըտտ կիպի կէլիը, ֆաղաթ տիզդաթլըճա միւթալա՛ա օլուհըր իսէ եէքտիկէրինէ մուխալիֆ օլմատըլը պէս պէրբաղ կէօրիւնիւր: Ալլահըն Բէլամը քէնտի քէնտիսինէ թէխալիւֆ էթմէղ: Պու՝ Բիթապը Մուգատտէսին սարըլմաղ պիր էսասը տըր:

Բիթապը Մուգատտէսին ահքեամընա միւթապըղ պիր սուրէթտէ հալլ օլունմայան հիշ պիր մէսէլէ հաղիդաթէն հալլ օլունմուշ ֆարղ էտիլէմէղ: Պու ըրսալէ քէնտի մատտէսինի Բիթապը Մուգատտէսին ահէնկինի պօղմայարաղ հալլա չալը՝ մըլ տըր: Եէքտիկէրինէ զըտտ կիպի կէօրիւլէն քէլամլար՝ սալա զըտտ օլմայալ՝ եէք մաղստէ խըտմէթ էթմէք իւզըն իթիլաֆտա օլտըղը պէրբաղ պիր սուրէթտէ կէօթէրիլմիշ տիր: Բիսալէյի տիզդաթլէ օգուլան պիր միւմին կէօրէճէք տիր քի, մէսէլէյի հալլ էտէն ինսանի պիր ֆիրք օլմայալ՝ անճաղ Բիթապը Մուգատտէս քէնտիսի տիր: Հէր պիր սահիֆէտէ կէօրիւլէն պիր խալլի ալէթլէր պուռնա քեաֆի պիր իսպաթ տըր:

Պու մատտէ միւթալա՛ա օլունըր իքէն չու նօղթա տախի ֆիրքտէ սաղանըլմալը տըր քի, չու սօն իւշ ըուպ ասը զարֆընտա Բիթապը Մուգատտէս միւթէլասընտաքի օլան թէրաղըլ՝ պիւթիւն Բիլիսէ թարիիլնտէքինտէն տահա զիյատէ, տահա էսասի վէ տահա միւքէմէլ օլմըլ տըր: Եէնի Բիթապը Մուգատտէս մէթիլէրինին (էլհաղը — ասըլ նամէ) պուլունմասըլլէ, պիր թաղըմ Ահաղ վէ տահա զիյատէ Ահրը ճէտիտ թէրճէմէլէրինին մէյտանա կէլմէսի, Ալլահըն Բէլամըն քէմալը տիզդաթլէ միւթալա՛ա իտէն միւմին Գիթապը մուգատտէս մուալլիմէրինին Ալլահըն Բէլամըն եալընըղ Ալլահըն Բէլամը իւլէ թէֆսիր էթմէք մէպտէսի պիր չօղ մատտէլէրէ ֆարղըլը պիր նուր վէրմիշ օլտըղը կիպի, պու մատտէյի տախի թէնվիր էթմիշ տիր: Բիթապը Մուգատտէսին

սին պէյանընա կէօրէ «միւմին»ին եախօտ «Ալլահ էվլատը»նըն նասըլ պիր քիմսէ օլտըղը շիմտիյէ դատար օլտուլընտան տահա զիյատէ էյի անլաշըլմըլ տըր: Վէ պու նօղթա մէսէլէնին հալլընա չօղ սուհուլէթ վէրմիշ տիր:

Ֆիրքտէ չու սուալ կէլէ պիրիը քի աճէպա դա՛իֆ պիր միւմին՝ պու թալիմտէն՝ կիւնահ իւլէմէյէ ճէսարէթ ալըր մը: Ալլահըն Բէլամընտա չօղ ալէթլէր վար տըր: մէսէլա օգու Ա. Յովհ. 1. 7: 2. 1: Բօմ. 5. 20: Վէ սաիրէ: Վէ պիւթիւն Բիթապը Մուգատտէսին միւթտէսի կիւնահքեարըն Բրիստոսըն զանըլլէ խէլաս պուլաճաղընըն պէյանը տէյի՛լ մի: Միւմին պուռնտան կիւնահ իւլէմէյէ՝ մի Եօղսա կիւնահ էթմիշ իսէ անը իղրար էթմէյէ՝ մի ճէսարէթ ալըր: «Նիտինկտէ մաղֆէրէթ վար տըր՝ թաքի սէնտէն դօրգսընլար»: Մէգ. 130, 4:

Պաշա պիր սուալտա չու տըր, պիր վաղթ միւմին կիպի էյի պիր էօմը՝ եաշայան պիր քիմսէ քեամիլէն տինեալիլիէ կէտէրսէ հէր էյի շէլէրի թէքք էտէրսէ վէ էօմրիւնիւն սօնունտ դատարտա պէօյլէ տէվամ էտէրսէ պուռնա նէ տէյէճէյիլը: Պուհա Յովհաննէս Րէսուլ շէօյլէ ճէվապ վէրիյօր: «Պիզտէն չըգտըլար՝ խէտէ, պիզտէն տէյիլէր իտի, զիրա էկէր պիզտէն օլալար իտի, պիզիմ իլէ դալմըլ օլուրլար իտի. ամմա [չըգմալարը] անլէրին ճիւմէլէսինին պիզտէն օլմատըղլարը աշիքար օլմաղ իշիւն օլտու»: Ա Յով. 2, 19:

Ճա՛խտէլի պիր սուրէթտէ միւթալա՛ա էթմէք իշիւն Ա.— Միւճատէլէ ըուհընտան սաղըն, զիրա հէր հանկը պիր մատտէ պու ըուհ իլէ, պիւթիւն պիւթիւնէ քէնտի ֆա՛խտէսինի դայալ էթտիքտէն մատա, մուճիպի դարար տախի օլապիլիլը: Բ.— Բէնտի թէսալվուրլարընկա իթիմատ էթմէ, անճաղ Գիթապը Մուգատտէս նէ տէյօր, օնա պաղ: Գ.— Էլինտէ հաղըր պիր Բիթապը Մուգատտէս պուլունսըն: Դ.— Միւթալապը պիր դալպ վէ տուա՛ ըուհըլլէ օգու:

Շիմտի պու ըխալէյի ճիւմէլէ միւմինլէրին միւթալա՛ասընա թաղտիմ էտէրէք Բասպտան թէմէննի էտէրիմ քի՝ Բէնտի Բուհը վատթրասըլլէ պու քիւշիւք էտէրի միւմինլէրին իմանտա դուվլէթլէնմէլէրի իշիւն պիր քիւշիւք վասըթա հալինտէ իսթիմալ էյլէսին: Ամին:

Ֆիլատէլֆիա, Բէն.
Դեկտ. 13, 1934

ԵՐՈՒԱՆԻ Ս. ՊԵՆԿԼԵԱՆ

Ֆ Ի Հ Ր Ի Ս Թ

Մուգատուէմէ 4

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

Միւմին Նէ՞ Կիպի Պիր Քիմսէ Տիր 7

ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

Նի՞ջիւն Միւմին Հէլաք Օլմագ 11

ԻԻՉԻՆՃԻՒ ՊԱՊ

Միւմին Նէ՞ Շէյլէր Ղայպ Էտէպիլիր 22

ՏԵՕՐՏԻՆՃԻՒ ՊԱՊ

Տիւշէն Պիր Միւմին Նա՞սըլ Գալգապիլիր 30

ՊԵՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

Իթիրաղար Վէ Անլէրին Ճէվապարը 33

ԱԼԹՆՃԻ ՊԱՊ

Ալլահա Թախսիս Օլմուշ Էօմր 57

ԵՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

Էգանիմի Սէլասէնին Միւհրիւ 61

Մ Ի Ի Մ Ի Ն

ՀԵԼԱՔ ՕԼՈՒՐ ՄԸ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՄԻԻՄԻՆ Նէ՞ Կիպի Պիր Քիմսէ Տիր



ՄԻԻՄԻՆ եախօտ խրիսթիյանն Նէ՞ Կիպի
պիր քիմսէ տիր: — Պու սուա՛լա
չօղ Փարզլը ճէվապար Վէրլէ-
պիլիր իսէ տէ, ումու՛մի ալարադ՝
խրիսթիյան պիր միլլէթտէն գու-
հուր էտէն, եախօտ խրիսթի-
յան թէվէլլիւտ էտիւլ՝ քիլի-
սէյէ վէ եա Կիրակի մէքթէպինէ տէվամ էտէն վէ
եախօտ պիր քիլիսէ ազասը օլուսլ՝ պիր թաղըմ ալին
ու առէթլէր իճրասըյլա՝ խայր ամէլլէրտէ պուլու-
նան, նիհայէթ քէնտի իթիդատաթը տինիյէսինէ
կէօրէ Փարզլարընը իյֆա էյլէյէն պիր քիմսէ խրիս-
թիյան եախօտ միւմին օլան պիր քիմսէ տիր:

Մէղքիւր իֆատէլէր իլէ պիր խրիսթիյանըն քիմ
օլտուղը սաթհի պիր սուրէթտէ թարիֆ օլունմըլ օ-
լուր: Լաքին պու թարիֆ Քիթապը Մուգատուէսին
իֆատէսինէ միլթապըզ մը տըր, եախօտ Քիթապը
Մուգատուէսին պէյանաթընա կէօրէ Նէ Կիպի քիմ-
սէյէ միւմին եախօտ հաղիզի խրիսթիյան եա տա
խէլաս օլմուշ պիր քիմսէ թապիր էտիլիր՝ մէսէլէ
պուլնտա տըր:

Իմաի Թէֆթիշ հաշիւմ պազալլամ, Քրիթապը Մուզատտէսին միւմին տէտիլի նասըլ պիր քիմսէ տիր:

Քրիթապը Մուզատտէս աթի իւզ զիքը սէքիզ սուրէթտէ միւմինն (հազիզի խրիսթիյան, Էախօտ խէլաս օլմուշ պիր քիմսէ) Թարիֆ հաշիյօր:

1.— Միւմին ըուհտան տօղմուշ օլան պիր քիմսէ տիր: «Պիր քիմսէ եէնիտէն (Էօզարըտան) տօղմալընճա, Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ կէօրէմէզ՝ էկէր պիր քիմսէ սուտան վէ Բուհտան տօղմազ սա, Ալլահըն մէլէքիւթիւնէ կիրէմէզ»: Յուլհ. 3. 3, 5:— «Պուռնլարըն թէվէլլիւտիւ տախի նէ գանտան վէ նէ թէն իրատէթինտէն վէ նէ տէ ինսան իրատէթինտէն, անճազ Ալլահտան խաի»: Յուլհ. 1. 13:— «Հէր մուհապպէթ հաշին՝ Ալլահտան տօղմուշ տըր»: Ա. Յուլհ. 4. 7: «Հէր քիմ քի Յիսուսըն Քրիստոս խաիլինէ ինանըր իսէ, Ալլահտան տօղմուշ տըր»: Ա. Յուլհ. 5. 1:— «Ալլահըն հալլ վէ (իլէլէպէտ) պազի օլան քէլամը վասըթասըլլէ եէնիտէն տօղտընը»: Ա. Պետ. 1. 23: Իշթէ եէնի տօղմուշ Էախօտ իքինճի տօղմուշ պու տըր:

2.— Միւմին տիրիլմիշ օլան պիր քիմսէ տիր:— «Վէ սիզի՝ խաթա վէ կիւնահլարտա էօլմիւշ իքէն Ալլահ տիրիլթաի»: Եփես. 2. 1:

3.— Միւմին Էպետի Էօիւմտէն, Էպետի հալաքա ինքիգալ Էլլէմիշ օլան պիր քիմսէ տիր: «Պէնի իրաալ հաշինէ իման հաշին հալաթա մալիք տիր, վէ մահքիւմիլթէ տիւչար օլմազ (մուհաքէմէյէ կէլմէզ Էախօտ կէլմէյէճէք տիր) Փազաթ էօլիւմտէն հալաթա ինթիգալ էթմիշ տիր»: Յուլհ. 5. 24: (Եէնի Թէրճէմէ — բիվալլազ վըրժըն):

4.— Միւմին Էէնի մալսուզ տըր: «Իմաի էկէր պիր քիմսէ Քրիստոստա խաէ, եէնի մախլուզ տըր:» Բ. Կորն. 5. 17:

5.— Միւմին Ալլահըն Էվապը տըր: «Ամա հէր քիմ անը գապուլ էթաի խաէ, անլէրէ, Էա'նի խաիլինէ իման հաշինէլէ՝ էվլատ Ուլլահ օլմազլըղա սէլահլէթ վէրաի»: Յուլհ. 1. 12:— «Զիրա Յիսուս Քրիստոստա օլան իմանըն վասըթասըլլէ, ճիւմլէնիլ Ալլահըն էվլատը սընըզ»: Գաղ. 3. 26:— «Քէնտի իրատէթինն ըիզասընա կէօրէ, Քէնտինէ Յիսուս Քրիստոս վասըթասըլլէ պիզի օղուլլըղա Թազաիլ էլլէտի»: Եփես. 1. 6:

6.— Միւմին կիւնահլարընըն ա'ֆվընա մալիֆ օլան պիր քիմսէ տիր: «Անտէ տախի պիզ գանընըն վասըթասըլլէ Փիտիյէյէ, Էանի... կիւնահլարըն ա'ֆվընա մալիք իզ»: Եփես. 1. 7-8:— «Անտէ տախի գանը վասըթասըլլէ Փիտիյէյէ, Էա'նի կիւնահլարըն ա'ֆվընա մալիք իզ»: Կող. 1. 14:

7.— Միւմին ինայէթ վասըթասըլլէ խէլաս օլմուշ պիրի տիր: «Պիզէ հէր պիր հիքմէթ վէ Փէհմէլ պօլ պօլ վէրաիլ ինայէթինն գանլիլինէ կէօրէ, կիւնահլարըն ա'ֆվընա մալիք իզ»: Եփես. 1. 8:— «Ինայէթլէ խէլաս պուլմուշտընը: Ինայէթլէ խէլաս պուլտընը, պու տախի սիզտէն օլմալըլ՝ Ալլահըն աթիլէսի տիր»: Եփես. 2. 5, 8:

8.— Միւմին իման վասըթասըլլէ խէլաս օլմուշ պիրի տիր: «Զիրա իման վասըթա օլարազ... խէլաս պուլտուշը»: Եփես. 2. 8:— «Իմաի պիզ իման իլէ թէպրի օլուհմուշ օլմալլէ, Բապալմըզ Յիսուս Քրիստոսըն վասըթասըլլէ Ալլահըն ինտինտէ սէլամէթլէ մալիք իզ»: Բօմ. 5. 1:— «Էաքին իլլէմէյիլ՝ Փազաթ Փասըլը թէպրի հաշինէ իման հաշինն քէնտիլինէ սալահ ա'տա օլուշուր»: Բօմ. 4. 5:

Պինաէն ալէյհ միւմին խէլաս օլմուշ պիր քիմսէ տիր, չիւնքի՝ Բապալ Յիսուս Քրիստոսը շախի խէլասքեար հալինտէ գապուլ էլլէմիւշ վէ քէզալիք Գող-

զօթատա Անըն քէֆարէթ իշինէ իթիմատ էյլէմիշ տիր: Խէլաս օլմուշ տըր, տէյիլ քէնտի խայր ամէլլէրի վասըթասըյլէ իլլա սալթ Բապպ Յիսուս Գրիստոսըն եափտըղը ամէլ վասըթասըյլէ: —«Ամէլլէրտէն տէյիլ տիր, քի քիմսէ իֆթիխար էթմէյէ: Ձերա պիղ անլէրտէ եիւրիւմէմիղ իւղրէ, Ալլահըն մուզատտէմա հաղըրլատըղը էյի իշլէր իշին Յիսուս Գրիստոսա խալէ օլունմըշ օլարադ, անըն ամէլի իղ»:
Եփես. 2. 9—10:

ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՄԻԻՄԻՆ ՆԻՉԻՆ ՀԷԼԱՔ ՕԼՄԱԶ



ԻՉԻՆ միւմին հէլաք օլմադ: Քիթապը Մուզատտէսին պու սուալա վէրմիշ օլտուղը փէք աշըդ վէ իլլամ էտիճի աթի իւղղիքը սէպէպլէրտէն տօլայը միւմին հէլաք օլմադ: Իմտի, քէմալը տիգգաթ, հաղըր պիր գալպ վէ տուա բուհըյլէ մէգքիւր սէպէպլէրի միւթալաա էտէլիմ:

1.— Չիւնֆի՝ օ սէչէլմիշ տիր. «Նիթէքիմ քէնտի հուզուրընտա մուհապպէթտէ մուզատտէս վէ լէքէսիղ օլմամըղ իշին, տիւնեանըն դուրուլմասընտան էվվէլ պիղի Անտէ ինթիխապ էյլէտի»: Եփես. 1. 4: Էյէր խէլաս օլմուշ օլան պիր քիմսէ դապ օլաճադ իսէ նի՞ չիւն Ալլահ անը տիւնեանըն դուրուլմասընտան էվվէլ ինթիխապ էյլէտի: «Պիլմէյիղ նի՞ չիւն Օ պիղի սէվտի, լաքին Օ պիղի ինթիխապ էյլէմիշ տիր վէ պիղի հըֆղ էթմէյի վատ էթմիշ տիր:» Վեր. 8. Կրէյ Պարնհաուզ:

2.— Չիւնֆի Ալլահ անը էգէլտէն պիլիր. «Ձերա էգէլտէն պիլտիլի քիմսէլէր»: Բօմ. 8. 29: —«Պախուսուս Ալլահ թարաֆընտան պիլլինմիշ»: Գաղ. 4. 9. Էյէր Ալլահ պիր քիմսէնին խէլաս օլաճաղընը պիլիր իտի իսէ, նի՞ չիւն անըն կէրի կէտէճէյինի (տիւճէճէյինի) վէ հէլաք օլաճաղընը պիլմէսին: Էյէր աճնը կէրի կէտէճէյինի պիլիյօր իտի իսէ նի՞ չիւն անը խէլաս էյլէտի: Իլահի օլան փէտէր քէնտի էվլատը-

նրն խելաս օրմադտան էլվել անրն տիւշիւս տիւշմէ-
յէճէյինի պիւլիւր. լաքին օ տիւշէնէրէ տէսթիւր օ-
լուր վէ անլէրի թէքարս դալտըրը: —«Րապա
ճիւմէ տիւշէնէրէ տէսթիւր տիր, վէ ճիւմէ չէօ-
քէնէրի դալտըրը»: Մէզ. 145. 14: —«Այադարմը
դալմադտան գուրթարմա՞դ մը սըն: , թաքի Ալլա-
հըն հուզուրնտա հայաթ նուրըյէ եիւրիւյէյիմ»:
Մէզ. 56. 13: «Այադարմը դալմադտան սէն խելաս
էթտին»: Մէզ. 116. 8:

3.— Զիւնֆի՝ օ քազտիր օլունմը տըր. «Քէնտի
օղլընըն սուրէթինէ միւշապիհ օլմադա թադտիր էյ-
լէտի, թաքի 0՝ չօդ պիրատէրէր արասընտա 0 իւք
տօղուշ օլա»: Րօմ. 8. 29: (Ե. Թ.): 0 խելաս օլմադ
իչիւն էգէլտէն թադտիր օլունմուշ իտի: — «Յիսուս
Քրիստոս վասըթասըյէ պիղի օղուլըդա թադտիր
էյլէտի»: Եփես. 1. 5: —«Վէ թադտիր էթտիյի քիմ-
սէլէրի տա՛վէթ էյլէտի. վէ տա՛վէթ էթտիյի քիմսէ-
լէրի թէպրիւր էյլէտի. վէ տախի թէպրիւր էթտիյի
քիմսէլէրի թա՛ղիդ էյլէտի»: Րօմ. 8. 30:

4.— Զիւնֆի՝ օ քէքրաք տօղմուշ տըր. «Պիր
քիմսէ եէնիտէն (Եօդարըտան) տօղմայընճա, Ալլա-
հըն մէլէքիւթիւնիւ կէօրէմէզ. էկէր պիր քիմսէ
սուտան վէ Րուհտան տօղմադ սա, Ալլահըն մէլէքիւ-
թիւնէ կիրէմէզ: Թէնտէն տօղան՝ թէն տիր, վէ
Րուհտան տօղան՝ Րուհ տըր»: Յով. 3. 3, 5, 6: (Ե.
Թ.): —Հէր քիմ քի Յիսուսըն Քրիստոս խալիյինէ ի-
նանըր իսէ, Ալլատան տօղմուշ տըր»: Ա. Յով. 5. 1:
Եէնիտէն տօղմուշ օլան պիր քիմսէ տօղմամը օլա-
պիլլ՞ր մի: Պինաէնալէյհ Եօդարըտան, Ալլահտան
տօղմուշ օլան պիր քիմսէին հէլաք օլմասը դայրի
միւմքին տիր:

5.— Զիւնֆի օ էպէտի հայաքա մալիֆ տիր. Քը-
րիստոս վասըթասըյէ հէր պիր խելաս օլմուշ քիմ-

սէյէ էպէտի հայաթ վէրիւմիւ տիր: —«Պէնիմ գօ-
յունլարմ սէսիմի տինկէրէր, Պէն տալի անլէրի
թանըրմ, վէ պէնիմ արտըմճա կէլիւրէր: Վէ պէն
անլէրէ էպէտի հայաթ վէրիւմիւ, վէ իւլէլէպէտ հէ-
լաք օլմայաճադլար, վէ անլէրի պէնիմ էլիմտէն
քիմսէ դալմայաճադ տըր: Անլէրի պանա վէրէն Փէ-
տէրիմ ճիւմէտէն պէօյիւք տիր, վէ փէտէրիմին է-
լինտէն քիմսէ դալմադա դատիր տէյիլ տիր»: Յով.
10. 27-29: —«Էպէտի հայաթա մալիք օլտըղընըր
պիլէսինիդ»: Ա. Յով. 5. 13: Վէ Փէտէրիմին իրատէ-
թի պու տըր քի՝ օլլու կէօրիւս անա իման էտէն
հէր պիր քիմսէ էպէտի հայաթա մալիք տիր: Իման
էտէն էպէտի հայաթա մալիք տիր»: Յով. 6. 40, 47:
—«Պէնի իրսալ էտէնէ իման էտէն քիմսէ էպէտի հա-
յաթա մալիք տիր: Վէ մահքիւմիւյէթէ տիւշար օլ-
մադ, (մուհաքէմէյէ կէլմէզ Եախօտ կէլմէյէճէք
տիր) Փադաթ էօլիւմտէն հայաթա ինթիդալ էթմիւ
տիր»: Յով. 5. 24: (Եէնի թէրճէմէ): —«Օղլա իման
էտէն՝ էպէտի հայաթա մալիք տիր»: Յով. 3. 36:
—«Վէ էպէտի հայաթ սէն Եալընըդ Հադդ Ալլահը վէ
իրսալ էյլէտիյին Յիսուս Քրիստոսը պիւմէք տիր»:
Յով. 17. 3: —«Օղլա մալիք օլան՝ հայաթա մալիք
տիր»: Ա. Յով. 5. 12: —«Անա իման էտէն հէլաք օլ-
մայըլ՝ անճադ էպէտի հայաթա մալիք տիր»: Յով.
3. 16: Պունա պինտէն հէր պիր խելաս օլմուշ քիմ-
սէ պու էպէտի հայաթա մալիք տիր: էպէտի հայաթ
Էպէտի տիր, տէյիլ քի պէշ, օն, Եիրմի, Էլլի վէ
Եիւզ սէնէ իչիւն, իլլա Էպէտի, Եա՛նի Ալլահըն էպէ-
տի օլտըր կիպի էպէտի տիր, անրն իչիւն հէլաք օ-
լամադ. իմտի պունտան տահա գուլվէթի պիր իս-
պաթա լիւզիւմ վա՞ր մը:

6.— Զիւնֆի՝ օ Եէնի քապիաքա մալիֆ տիր.
«Թապիա՛թը իլահիյէյէ հիսսէտար օլասընըդ»: Բ

Պետ. 1. 4: Պու Ալլահըն թապիա'թը տըր խէլաս օլմուշ օլան պիր քիմսէ պէօյէսի պիր թապիա'թա մալիք իսէ, նա'սըլ հէլաք օլապիլիր, էյէր պէօյէ իսէ, օ դէման Ալլահըն թապիա'թը ինսան թապիա'թը տէ-րէճէսինէ էնէր:

7.— Զիւնֆի' օ Բուհ իւլ գուտսըն հէյֆէլի տիր. «Պիւմէ'դ մի սինիդ քի ճէսէտինիդ' Ալլահ թարա-Փընտան սիդէ իհսան օլուսուպտա' տէրուսինիդտէ պուլունան Բուհ իւլ Գուտսըն հէյֆէլի տիր»: Ա. Կո-րըն. 6. 19: Բուհ անտէ իլէլէպէտ դալլըր: — «Օ տա-խի իլէլէպէտ սիդին իլէ թէմէքքիւն էթմէք իւրէ սիդէ տիկէր պիր Թէսէլլի էտիճի, Եանի Հադիզաթ Բուհընը վէրէճէք տիր... Եանընըդտա թէմէքքիւն էտէր, վէ տէրուսինիդտէ օլաճադ տըր»: Յով. 14. 16-17: Պինսէնալէյհ Ադիդ Բուհ հէր պիր խէլաս օլ-մուշ քիմսէտէ էպէտէն սաքին օլաճադ տըր: էյէր խէլաս օլան պիր քիմսէ դայս օլաճադ իսէ, «իլէլէ-պէտ սիդին իլէ թէմէքքիւն էտէճէք տիր» քէլամը նէ'րէտէ դալլըր: Շու հալտէ Բէլամ պիդի էմին դը-լլըյօր քի' Բուհ իւլ Գուտս' խէլաս օլմուշ պիր քիմսէ-յի ասլա պրազմայաճադ իլլա անտէ էպէտէն սաքին օլաճադ տըր:

8.— Զիւնֆի' օ միւհրլէմիշ տիր: — «Վէ Ալլահըն Բուհ իւլ Գուտսընը մահգուն էթմէյինիդ, քի անընլէ սիդ Փիտիյէ կիւնիւ իշիւն միւհրլէնտինիդ»: Ե-փես. 4. 30: — «Վէ պիդի սիդին իլէ պէրապէր Բը-րիստոստա սապիթ էտիպ պիդի մէս հտէն' Ալլահ տըր, վէ քէդալիք պիդի միւհրլէտի, վէ դալլէրի-միդէ Բուհըն փէյինի վէրտի»: Բ. Կորն. 1. 21—22:

9.— Զիւնֆի' օ Ալլահըն նազարընտա օլաքադ, շիմտի սէմատա տըր: «Պիդ խաթալարտա էօլիւ պուլունտըլմըզ հալտէ, պիդի Բրիստոս իլէ պէրա-պէր տիրիլթաի. (ինայէթլէ խէլաս պուլմուշ սը-

նըլ). վէ պիդի Անըն իլէ պէրապէր իհես էտիպ' սէմալիյաթտա Յիսուս Բրիստոս իլէ պէրապէր օ-թուրթաու»: Եփես. 2. 5—6: — «Զիրա էօլտիւնիլդ, վէ հայաթընըզ Բրիստոս իլէ պէրապէր Ալլահտա մահֆուլ տըր»: Կող. 3. 3: Ալլահ պիդի Բրիստոս ի-լէ դըյամ էթտիւմիշ տիր: — «Բրիստոս իլէ պէրա-պէր դըյամ էթտինիդ»: Կող. 3. 1: Շու հալտէ հէր խէլաս օլմուշ պիր քիմսէ Յիսուս Բրիստոս մէզար-տան դըյամ էթտիյի դէման դըյամ էթմիշ տիր: Իմ տան դըյամ էթտիյի դէման դըյամ էթմիշ տիր: Իմ տի խէլաս օլմուշարըն մէվքի' շիմտի Անըն իլէ պէրապէր սէմալիյաթտա տըր: Պուհա պինսէն Ալլահ նօղթայը նազարընտան հէնուլ սէմատա տըր-լար: էյէր խէլաս օլմուշ պիր քիմսէ հէլաք օլապի-լիրսէ շիմտի սէմատա մալիք օլալըլ մէվքի'նսէն տիշարը պրազըլմալը տըր:

10.— Զիւնֆի' օ Բրիստոսըն նէսէտինին պիր տապսը տըր. «Զիրա պիդ անըն թէնինտէն վէ քէ-միքլէրինտէն օլարադ, վիճուտինին աղասը իդ»: Ե-փես. 5. 30: Խէլաս օլմուշարըն ճիւմլէսի տէ Բը-րիստոսըն ճէսէտինին աղալարը տըրլար: Իմտէ էյէր խէլաս օլմուշ պիր քիմսէ հէլաք օլուր իսէ, «Բրիս-տոսըն նէսէտինին աղասը իդ» քէլամընըն մանասը նէ': Զիւնֆի' խէլաս օլմուշ պիր քիմսէ քէնտի ճէսէ-տինին պիր աղասը տըր: էյէր օ հէլաք օլուր սա շու հալտէ ճէսէտ թէքմիլ օլմայաճադ տըր, պինա-շու հալտէ էյէր պու տօղրու իսէ Ալլահըն խէլաս բլա-էն ալէյհ էյէր պու տօղրու իսէ Ալլահըն խէլաս բլա-նը վէ Բրիստոսըն իշի քիւլլիյէն Փա'խտէսիդ տիր: Ալլահըն Բէլամը Բրիստոսըն ճէսէտի իշիւն շէօյ-լէ տէյօր: «Նիթէքիմ Բրիստոս տախի Բիլիսէյի սէվտի վէ անըն Եօլընա քէնտինի թէսլիմ էյլէտի: Թա քի սու իլէ Եըյգամադտա քէլամլէ անը թաթհիր էյլէյիյա թադտիս էտէ, վէ լէքէ Եա պիւրիւշիւք վէ պու միսիլլիւ շէյտէն արի օլարադ, մուգատտէս վէ

լէքէսիդ օլմագ իւզրէ քիւիսէյի քէնտինէ 'իզդէթլէ իզհար էտէ»: Եփես. 5. 25-27:

11.— Զիւնֆի՝ օ Բրիստոստա քէֆմիլ տիր: «Վէ հէր բիյասէթ վէ հիւքիւմէթին պաշը օլուպ՝ սիզ անտէ միւքէմմէլ սինիզ»: Կոլ. 2. 10: Քրիստոսըն միւքէմմէլ օլան իշի դայալ օլապիւր մի՞: Էօյլէ իսէ՝ խէլաս օլմուշ պիր քիմսէ անտէ միւքէմմէլ իսէ նասը՞լ դայ՝ օլապիւր:

12.— Զիւնֆի՝ օ ինայէթլէ խէլաս օլմուշ տըր. «Պիզիմ տախի Բասպ Յիսուս Քրիստոսըն ինայէթիլէ խէլաս պուլաճաղըմըզա ինանըրըզ»: Ամալ, 15. 11: — «Յիսուս Քրիստոստա օլան Փիտիյէ վասըթասըլէ անըն լութֆընտան մէճճանէն թէպրիր օլունուրլար»: Բօմ. 3. 24: — «Ինայէթլէ խէլաս պուլմուշընըզ: Ինայէթլէ խէլաս պուլտընըզ»: Եփես. 2. 5, 8: Էյէր պիր քիմսէ անճագ էպէտի ինայէթլէ խէլաս օլմուշ իսէ օ նասըլ հէլաք օլապիւր, միւքիւն մի՞: — Լաքին կիւնահըն արթուրը Էէրտէ ինայէթ զիյատէսիլէ արթուր. թաքի կիւնահ էօլիւմէ սալթանաթ էթտիյի միտիլիւ, ինայէթ տախի, Բասպըմըզ Յիսուս Քրիստոս վասըթա օլարազ, սալահլէ էպէտի հայաթ իշիւն սալթանաթ էտէ»: Բօմ. 5. 20-21:

13.— Զիւնֆի՝ օ Բէնտի Բասպը քարափընտան տիշարը աքըլմայանագ տըր: «Փէտէրին ճիւմէլ պանա վէրտիյի պանա կէլիւր, վէ պանա կէլէնի սալա տիշարը աթմամ»: Յոլհ. 6. 37: Իշթէ պուրատա Բասպըն պիլ ճիւմէլ միւքիւնլէրէ օլան վա՛տը պուտըր քի՝ անլէր սալա տիշարը աթըլմայանագ տըր: Միւքին՝ Օղլա փէտէրին մուհապոյէթ օլան աթիյէսի (հէտիյէսի) տիր: Պինաէն ալէյհ Քրիստոս փէտէրին Քէնտիսինէ վէրմիշ օլաղը պու զիզըմէթ հէտիյէյի բէտա էթմէզ:

14.— Զիւնֆի՝ օ հիւքմ օլունմայանագ տըր. «Անա իման էտէն քիմսէ էպէտի հայաթա մալիք տիր, մահքիւմիյէթ տիւշար օլմագ, (մուհաքէմէյէ կէլմէզ) Փաղաթ էօլիւմէն հայաթա ինթիզալ էթմիշ տիր»: Յոլ. 5. 24: (Ե. Թ.): — Իմտի Յիսուս Քրիստոստա օլանլար ալէյհինաէ շիմտի հիշ պիր հիւքմ (մուհաքէմէյէ կէլմէք) Էօղ տըր: Բօմ. 8. 1: — «Բասպ զուլլարընըն ճանընը Փիտիյէ իլէ խէլաս էտէր, վէ անա թէվէքքիւլ էտէնլէրին պիրի՝ ալէյհիտէր, վէ անա թէվէքքիւլ էտէնլէրին պիրի՝ ալէյհիտէր հիւքմ օլմուշ օլաղը իշիւն սալա մահքիւմ զէրինաէ հիւքմ օլմուշ օլաղը իշիւն սալա մահքիւմ օլմայանագ տըր: Պինաէն ալէյհ միւքին հիւքմէն աղատ տըր: Քրիստոս պիզիմ կիւնահլարըմըզ իշիւն հիւքմ օլունտը վէ միւհաղաթ օլաու: Իմտի Քրիստոս պիզիմ պիլճիւմէ կիւնահլարըմըզն ճէզասընը Էէթմիշ օլաղընտան տօլայը Ալլահ պիլճիւմէ իման էտէնլէր իւզէրինէ Քէնտի հիւքմիւնիւ տէօքմէյէճէք տիր:

15.— Զիւնֆի՝ օ փանի օլմայան քօխուստան տըր. «Զիւնքի Փանի թօխուստան տէյիլ, անճագ Փանի օլմայանտան, Ալլահըն հայ վէ (իլէլէպէտ) պազի օլան քէլամը վասըթասըլէ Էէնիտէն տօղտընըզ»: Ա. Պետ. 1. 23: Պինաէն ալէյհ էյէր խէլաս օլմուշ օլան պիր քիմսէ Փանի օլմայան թօխուստան տօղմը իսէ, անըն Փանի օլմասը միւքիւն մի տիր:

16.— Զիւնֆի՝ անտէ Բրիստոս պաշլամը օլաղը իշի քէֆմիլ էտէնէֆ տիր. «Վէ հէման չունա, Էա՛նի սիզտէ պիր էյի իշէ պաշլամը օլան՝ Յիսուս Քրիստոսըն կիւնիւնէտէք անը թէքմիլ էտէճէյինէ էմին իմ: Յիլ. 1. 6: Էյէր խէլաս օլմուշ պիր քիմսէ դայալ օլաճագ իսէ՝ Քրիստոս պաշլամը օլաղընը թէքմիլ էտէճէյինէ անլիւ Պօղոս Առաքեալն էմնի-

7946-67



յէթինին պիր մանասը դարձայոր: Ալլահ իշխան հիւ
պիր չէյ զօր մը տըր: — «ՐԱՊՊԱ մուհալ պիր չէյ
վաճ մը տըր»: Թէք. 18. 14: — «Անա հիւ պիր չէյ
միւշքիւ տէյիւ տիր: Իշթէ պէն պիւթիւն պէշէրին
Ալլահը Եհսիւ իմ. պանա միւշքիւ պիր չէյ վաճ մը
տըր»: Երեմ. 32. 17, 27: — «Զիրա Ալլահըն 'ինտին-
տէ հիւ պիր չէյ զայրի միւշքիւ տէյիւ տիր»: Ղուկ.
1. 37: — «Պէնիմ կէօղլէրիմտէ մի տախի միւշ-
քիւ կէօրիւնէճէք 'տէյիւ ՐԱՊՊ իւլ ճիւնուտ պուլու-
րըր: Զաք. 8. 6: — «Ալլահըն 'ինտինտէ հէր չէյ
միւշքիւ տիր»: Մատթ. 19. 26: — «Վէ Յի-
սուս անլէրէ պաղրպ' ինսան 'ինտինտէ պու զայրի
միւշքիւ տիր, լաքին Ալլահըն 'ինտինտէ տէյիւ տիր,
զիրա Ալլահըն 'ինտինտէ հէր չէյ միւշքիւ տիր տէ-
տիր»: Մարկ. 10. 27: — «Ինսան 'ինտինտէ միւշքիւ
օլմայան չէյլէր Ալլահըն 'ինտինտէ միւշքիւ տիր»: Ղուկ.
18. 27: — «Վա'տ էթտիյինին իճրասընա տա-
խի դատիր խտիյինի սահիհէն պիւտի»: Բոմ. 4. 21:

17. — Զիւնիփ' օ Բապպ քարափընուտան հրփօ օ-
լուսնագ տըր: «Զիրա քիմէ իման էթտիյիմի պիւլի-
րիմ, վէ էմանէթիմի օլ կիւնէ դատար հրփօ դա-
տիր Իտիյինէ իթիմատ էտէրիմ»: Բ Տիմ. 1. 12: —
«Վէ սիզի այապ գայմաղլըդտան սաղլամաղա վէ
քէնտի ճէլալինին հուղուրընտա շատըղլէ գուսուր-
սըղ իզհար էթմէյէ գատիր»: Յուդա 24: (Ե. Թ.)
— «Էիլէր պիր քիմտէ կիւնտիւղ կէզէրտէ, այաղը գայ-
մաղ. զիրա պու տիւնեանըն նուրընր կէօրիւր»: Յով.
11. 6: (Ե. Թ.) — «ՐԱՊՊ ճիւմլէ տիւշէնլէրէ տէսթ-
կիր տիր, վէ ճիւմլէ չէօքէնլէրի գալտըրըր»: Մէզ.
145. 14: Միւմին Բապպ թարաֆընտան հրփօ օլու-
տըղը իշխան գայպ օլմաղ:

18. — Զիւնիփ' օ Էպէտէն հրփօ օլուսնը տըր.
«Զիրա ՐԱՊՊ ... միւթթաղլլէրինի (մուգատտէս-

լէրինի) թէրք էթմէզ, անլէր իշէլէպէտ հրփօ օլու-
տուրլար: Մէզ. 37. 28: — Յիսուս Քրիստոստա հրփօ
օլուսնան տա'վէթլիլէր»: Յուդա 1: Էյէր միւմին հէ-
լաք օլուր սա' «Քրիստոստա» օլարաղ հէլաք օլմը
տըր, լաքին պու տալա միւմլէրն տէյիւ տիր: Օ Քրիս-
տոստա էպէտէն հրփօ օլուսնը տըր:

19. — Զիւնիփ' օ խէլաս օլան աթիյէյէ մալիփ
տիր: «Ամմա Ալլահըն մէվհիպէսի Բապպըմըզ Յի-
սուս Քրիստոս վասըթասըլլէ էպէտի հայաթ տըր»: Բոմ. 6. 23: Միւմին հէլաք օլմաղ չիւնքի' օ Բապպ
Յիսուս Քրիստոս վասըթասըլլէ Ալլահըն մէվհիպէ-
սի օլան էպէտի հայաթա մալիք տիր:

20. — Զիւնիփ' օ Քրիստոս վասըթասըլլէ Ալլահ
իլէ սուլի օլմուշ տըր: — «Անըն վասըթասըլլէ իքիսի-
նի պիր ճէսէտտէ Ալլահ իլէ պարըւտըրա, զիրա ի-
քիմիլին պիր Բուհտա Փէտէրէ Էաղլաճմասը անըն
վասըթասըլլէ տըր»: Եփես. 2. 16, 18: — «Վէ Խա-
չընըն գանըլլէ սուհ էտէրէք, անըն վասըթասըլլէ,
կէրէք գէմին իւզէրինտէ, կէրէք սէմալաթտա պու-
լուսնանլարըն ճիւմլէսինի քէնտի իլէ պարըւտըր-
մասը Փէտէրէ խօշ կէօրիւնտիւ»: Կոլ. 1. 20: —
«Կիւնահըն տէֆ'ի իշխան պիր քէրրէ գահիր օլմուշ
տըր»: Իպր. 9. 26: — «Վէ քէնտիսի քէնտի ճէսէ-
տինտէ կիւնահըլըմըր աղաճ իւզէրինտէ Էիւքէն-
տի»: Ա. Պետ. 2. 24: — «Կիւնահ պիւմէյէնի օ պիլիմ
իշխան կիւնահ (Էախօտ կիւնահ գուրպանը) 'ատտ
էյլէտի, թաքի պիլ անտէ Ալլահըն սալահը օլալմ»: Բ.
Կորն. 5. 21: (Եէնի Թէրճէմէ): Էյէր Քրիստոս
խէլաս օլմուշ պիր քիմսէնին կէզմիւտէ, հայր հա-
ղըրտա վէ կէլէճէքտէ օլան կիւնահըլըր իշխան քէ-
ֆարէթ էյլէմիւշ իսէ անըն գայպ օլմասը միւմլէն մի
տիր:

21. — Զիւնիփ' օ Էպէտի խէլասա մալիփ տիր:

«Քէնտինէ իթա'աթ հաճնլէրն ճիւմլէսի իչին հալէ-
տի խէլասա սէպէպ օլտու»: Իսլր. 5. 9: «Ան-
ճադ գուսուրսըզ վէ լէքէսիզ գուզունըն, եա'նի Բը-
րիստոսըն զի գըլմէթ գանը Ֆիտիյէսիյէ խէլաս
սուլալընըզ»: Ա. Պետ. 1. 19: — «Անտէ տախի պիզ
գանընըն վասըթասըլէ Ֆիտիյէյէ, եա'նի պիզէ հէր
պիր հիքմէթ վէ Ֆէհմէլէ պօլ պօլ վէրտիյի 'ինայէ-
թինին զանիլիյինէ կէօրէ, կիւնահլարըն ա'ֆիլընա
մալիք իզ»: Եփես. 1. 7-8: — «ՐԱՊՊԸՆ 'ալմըլէ
հալէտի խէլասլէ խէլաս սուլալճադ»: Եսայի. 45. 17
Միւմին հալէտի խէլասա մալիք օլտըզը իչին զայս
օլմայաճադ տըր:

22.— Զիւնֆի' օ քագտիս օլունմըլ տըր: «Թագ-
տիս օլունանլար»: Իսլր. 10. 14: — «Պու իրատէթլէ
սիզ Յիսուս Բրիստոսըն ճէսէտինին պիր քէրէ
թագտիմի վասըթասըլէ թագտիս օլունտըզ»: Իսլր. 10. 10: — «Վէ սիզ անտէն Յիսուս Բրիստոստա-
սընըզ, Օլ քի պիզիմ իչին Ալլահ թարաֆընտան
հիքմէթ վէ սալահ վէ թագտիս վէ Ֆիտիյէ օլտու»: Կորն. 1. 30: Միւմին հէլաք օլմազ չինքի' օ Բը-
րիստոս վասըթասըլէ թագտիս օլունմըլ տըր:

23.— Զիւնֆի' օ քէնտինի իչին օլան կալտի
ֆիտիյէյի գապուլ էյլէմիշ տիր: «Հալէտի պիր Ֆի-
տիյէ»: Իսլր. 9. 12: Միւմին հէլաք օլմազ չինքի'
օ հալէտի Ֆիտիյէյէ մալիք տիր:

24.— Զիւնֆի' օնա կալտի միրասըն վա'տը վար
տըր: «Տա'վէթ օլունանլար, հալէտի միրասըն վա'-
տընա նա'իլ օլալար»: Իսլր. 9. 15: Միւմինէ պէօյ-
լէ հալէտի միրասըն վա'տը վար իքէն նա'սըլ հէ-
լաք օլապիլիւր:

25.— Զիւնֆի' օ քէպտիլ օլմազ քագտիւրի է-
գէլի քահքընտա տըր: «Րապալըմըզ Յիսուս Բրիս-

տոստա էթտիյի թագտիւրի հզէլի մուճէպլինճէ պիլ-
տիրիլէ»: Եփես. 3. 11:

26.— Զիւնֆի' օ կալտի իզգէթէ տա'վէթ օլուն-
մըլ տըր: «Լաքին Յիսուս Բրիստոս սիզի քէնտի է-
պէտի 'իզգէթինէ տա'վէթ հալէն»: Ա. Պետ. 5. 10: —
«Թաքի անլէր տախի Յիսուս Բրիստոստա հալէտի 'իզ-
գէթլէ օլան խէլասա նա'իլ օլալար»: Բ Տիմ. 2. 10:
— «Թէպրիր էթտիյի քիմսէլէրի թա'գիզ էյլէտի»: Բօմ. 8. 30: — «Պիզիմ ճիւմլէմիզ... Բապալըն Բու-
հու թարաֆընտան հէման օլ սուրէթլէ ճէլալալէն ճէ-
լալէ թէպտիլ օլունուրըզ»: Բ Կորն. 3. 18: Միւմին
իզգէթէ (ճէլալա) հալէտի խէլասա մալիք օլտուզը
իչին հէլաք օլմայաճադ տըր:

27.— Զիւնֆի' օ իլէլէպէտ քէմալէ էրմիշ տիր:
«Զիրա թագտիս օլունանլարը պիր գուրպանլէ իլէ-
լէպէտ քէմալէ էրտիրմիշ տիր: Իսլր. 10. 14: Միւ-
մին Բրիստոս տա քէմալա էրմիշ օլտըզը իչին հէ-
լաք օլմասը միւմին տէյիլ տիր:

ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

ՄԻԻՄԻՆ ՆԵ՞ ՇԷՅԼԷՐ ՂԱՅՊ ԷՏԷՊԻԼԻՐ



ԱՄԱՆԻՆ ՔԷԼԱՄԸՆՈՒՄ 27 ԽԱՊԱԹԼԱՐԼԷ
ԿԷՕՐԱԽԼՔ ՔԷ՝ ՄԻԼԻՆ ԱՍԼԱ ՔԷՆՈՒԻ ԽԷ-
ԼԱՍԸՆՐ ՂԱՅՊ ԷԹՄԷԿ, ԼԱՔԻՆ ԲՈԼՀԱՆԻ
'ԷՕՄԲՈՒՆ ԽԼԱԶԼԱՅ ԹԷՔԲԱՐ ԿԼԱՆԱՀԱ
ՎԷ ԴՈՒՆԵԱՅԱ ԿԼԹԱԽԼԻ ԷԱԽՈՍ
ՈՒՅԱՐԸՆ ՄԻԼԱՄԵԹԱԷ ՎԷ ԱՆՈՒՆ ԵՎՎԱՄ ԷԹՄԱԽԼԻ Լ-
ԶԻՆ ԱԽԻ ԶՈՒ ԶԷԼԷՐԻ ՂԱՅՊ ԷՏԷԱԽԼԻՐ:

ՊԻՐԵՆՃԻ. ԽԷԼԱՍԸՆ ՄԷԱԽԵՐԵՔԻՆԻ ՂԱՅՊ ԷՏԷՐ.
«ԽԷԼԱՍԸՆԸՆ ՄԷԱԷՐԷԹԻՆԻ ԱՆԱՄ ԿԷՐԻ ՎԷՐ:» ՄԷԿ.
51. 12:

ԻՔԻՆՃԻ. ԹԷԷԽԻԱՅ ՕԼԱՆՈՒՐ: «ԶԻՐԱ ԷԿԷՐ ՔԷՆՈՒ
ՔԷՆՈՒԽԼԻԿ ԶԼԱՔՄ ԷԹԱԷ ԽԱԼՔ, ՄԱՀՔԼԱՄ ՕԼՄԱԳ Լ-
ՈՒՐ: ԱՄԱՄ ԶԼԱՔՄ ՕԼԱՆԱՐԸՆԸՆ ԶԱԼԱԷ, ԽԼԱՆԵԱ
ԼԻԷ ԱԷՐԱՅԷՐ ԱԼԷՅԻՄԻԿ ԶԼԱՔՄ ՕԼԱՆԱՄԱՄԱԳ ԼԶԻՆ՝
ԲԱՅՊ ԹԱՐԱՓՐՆԱՄԱՆ ԹԷԷԽԻԱՅ ՕԼԱՆՈՒՐԸՆ: Ա.
ԿՈՐՆ. 11. 31-32: ՄՈԼԳԱՅԷՆ ԷՅԼԷ: ԻԱՐ. 12. 5-11:
ԹԷՄ. 8. 5-6: ՂՈԼԿ. 12. 47-48:— «ՔԷՕԹԻԼԼԻԼԻՆԿ
ԱԷՆԻ ԹԷԷԽԻԱՅ ԷՏԷՃԷՔ»: ԵՐԵՄ. 2. 13:

ԻԼԶԻՆՃԻ. ԹԷԷԼԻՍԻ ՄԻԼԷԽԱՓԱՔԱ ՈՒՍԻՍ ՕԼՄԱՅԱ-
ՈՒՐ: «ԹԱՄԱՄ ԷՃՐԷ ՆԱԽԻ ՕԼՄԱՆԸՆ ԼԶԻՆ ՔԷՆՈՒ-
ՆԻԿ ԷՏԷՐԱԹ ԷԱԽԻՆԻԿ»: Բ. ՅՈՒ. 1. 8:

ՏԷՕՐԱԽԻՆՃԻ. ՊԻՍ ՈՒԼԻԷ ՄԻԼԷԽԱՓԱՔԱՐԸՆ
ՄԻԼՆԷՊԱՔ ԵՍԼՈՒ ՂԱՅՊ ԷՏԷՐ: «ԷԿԷՐ ԱԽԻ ՔԷՄԱԷՆԻՆ
ԼԶԻ ԷԱՆԱՐ ԽԱԷ, ՂԱՐԱՐ ԿԷՕՐԷՃԷՔ, ԱՄԱՄ ՔԷՆՈՒԽԻ
ԱԹԷԷՆԱՆ ԿԷՃԷՐ ԿԻԱԽԻ ՂՈՒՐԹՈՒԼԱՄԱԳ ԽԱՐ:» Ա.
ԿՈՐՆ. 3. 15:

ՊԷԶԻՆՃԻ, ԱԼԼԱԽԸՆ ՓԱՏԻԶԱԽԼԸՆՈՒ ՂԱՆԻԼԻԼԷ
ԿԻՐԱԷՅԵՆԷԷԷ ԽԻՐ: «ԶԻՐԱ ԱՐԱ ՎԷՃՀԷՐ ԲԱՅՊ ՎԷ ԽԷ-
ԼԱՍԸՆԱՐԸՆ ՅԻՍՈՒ ՔԻՐԻԱՍՈՒՆ ԷԱԷԽԻ ՄԷՆԷՔԼԱ-
ԹԻՆԷ ԿԻՐԱԷՆԻՂ ՂԱՆԻԼԸՆ ԼՀԱՄԱՆ ՕԼԱՆԱՄԱՄԱԳ ԽԱՐ:»
Բ. ՊԵՄ. 1. 11:

ԱԼԹԸՆՃԸ, ԲԱՅՊԸՆ ԱՓԷՐԻՆԻՆԻ ԻԶԻՔԱԷԼԻԷՄ ԱԷ-
ԱԷՐԵՔԻՆԻ ԷԱԽԻՄԷՅԵՆԷԷ ԽԻՐ:— «ԱՓԷՐԻՆ ԷՅԼ ԶԷ
ՈՒՐԱՐԸՆ ԳՈՒԼ, ԷՓԷՆԱԽԻՆ ԶԷՆԼԻՆԷ ԿԻՐ:» ՄԱՍԹ.
25. 21:

ԵԷՏԻՆՃԻ. ՆԱԳՐԸՐԸՆ, ԽԻԼՄԱՐԸՆ ԷԼԻՆՈՒՆ
ԱԼԸՆԱՈՒՐԱԳ ԽԱՐ. «ՄԷՆԻ ԶՈՒ ԶԷԼԷՐ ԼԱԳԷՐԻՆԷ ՆԱԳՐ
ՆԱՍԱՅ ԷՏԷՃԷՅԻՄ»: ՄԱՍԹ. 25. 21, 23: «ՕՆ ԶՀՐ ԼԱ-
ԳԷՐԻՆԷ, ԱԷՆ ԶՀՐ ԼԱԳԷՐԻՆԷ ԶԼԱՔԼԱՄԷԹԻՆԻՂ ՕԼԱՆ»:
ՂՈԼԿ. 19. 17, 19:

ՍԷՔԻՂԻՆՃԻ. ՕԼԱՆՐ ԱԽԻԷ ԷԼԻՆՈՒՆ ԱԼԸՆԱՈՒՐ:
«ԱՆՈՒՆ ՄԸՆԱՅԼ ԱԼԸՅՈՒ ՄԸՆԱՍԸ ՕԼԱՆԱ ՎԷՐԼ-
ՆԻԿ: ԶԻՐԱ ԱԽԷ ԽԷՐԻՄ ՔԷ՝ ԶՀՐ ՔԷՄԻՆ ՎԱՐ ԽԱԷ,
ԱՆԱ ՎԷՐԼԻՐ, ՎԷ ՔԷՄԻՆ ԵՕՒ ԽԱԷ, ՕԼԱՆՐ ՄԱԽԻ ՔԷՆ-
ՈՒՍԻՆՈՒՆ ԱԼԸՆԱՄԱՄԱԳ ԽԱՐ:» ՂՈԼԿ. 19. 24, 26:

ՏՈՒՂՈՒՆՃԸ. ԹԱՆՐ ՓԷՆՈՒՆՈՒՆ ԱԼԸՆԱՈՒՐ
ԽԱՐ: «ԻԶԹ ԹԷԿ ԿԷԼԻՐԻՄ, ԱԷՆՈՒ ԱՐԱԼՈՒՆԱՆՐ ՂԱՅԼԻ
ԹՈՒԹ, ՕԼՄԱՅԱ ՔԷ ԱԽԻՐԻ ԹԱՃՆՐ ԱԼԱ:» ՎԱՀ. 3. 11:
ՄԻԼԻՆ ՆԱՄԱՐԸ ԹԱՃՆՐ ՂԱՅՊ ԷՏԷԱԽԼԻՐ, ԶԼԱՔԷ՝
ԽԷԼԱՍ ԱԼԼԱՆՐ ԼԶԻ ԽԻՐ. ԱՆՐ ԹԷՔԲԱՐ ՄՈՂՈՒՐԱՆ
ՎԷ ԽԷԼԱՍ ԷՏԷՆ ՔԷՆՈՒԽԻ ԽԻՐ. ԼԱՔԻՆ ԹԱՃԼԱՐ,
ԽԱՄԷԹ ՎԷ ԱՄԱՄԱԿԱԹ ԼԶԻՆ ՕԼԱՆ ԼԱՃԷԹԼԷՐ ԽԻՐ-
ԼԷՐ: ՊՈՂՈՍ ԲԷՍՈՒԼ ԱՐԱ ԶԱԳԼԱԿԱԹԼԱՐԱՐ ԱԼԻՆԱ ԷԹՄԷՔ
ԼՓԱՏԷՆԻ ԼԶԷ ՂԱՅԷԹ ԱԷՐԱՐԱԳ ԹԱՐԳԱՄ ԱԷԼԱՆ ԷՅ-
ԼԷՄԻԶ ԽԻՐ. ԱԽԻ ՔԷՄԱԷ ԽԱՄԱՆ ԷԹՄԱԽԻ ԳԷՄԱՆ ԱՆՃԱԳ
ԱԽԻ ԹԷՄԷԼ ՕԼԱՆ ՅԻՍՈՒ ՔԻՐԻԱՍՈՒՆ ԼԱԳԷՐԻՆԷ ՔԷՆ-
ՈՒՆԻ ԱԼԻՆԱ ԷՏԷՐ ԽԱԷ ԽԷԼԱՍ ՕԼԱՄԱԳ ԽԱՐ, ՎԷ ԼԱՔԻՆ
ԷՅԷՐ Օ ԱԷՅԷՐԱԽԻ (ԳԸՅԷԹԱԽԻ), ՎԷ ՓԱԽՈՒՆԱԽԻՂ ԱԽԻ
'ԷՕՄԲ ԷԱԶԱՐ ԽԱԷ ՂԱՐԱՐԱ ԽԼԱՅԱՐ ՕԼԱՄԱԳ ԽԱՐ: ՊԼ-

նախն ալէյճ անըն իշխն թաճ օլմայաճաղ վէ թաճսըզ
զալաճաղ վէ միւքեաֆաթը օլմայաճաղ, վէ Բապպըն
հուզուընտա պու գըյմէթսիզ օլան իշլէրի աթէշ վա-
սըթասըյլէ սընանըլաճաղ վէ անլէր եանաճաղ, լա-
քին սալթ քէնտիսի գուըթուլաճաղ տըր: «Ճաղաթ
հէր քէս նասը՞լ պինա եափտըզընա տիզգաթ էթսին:
Զիրա պրազըլան թէմէլտէն, եա՞նի Յիսուս Քրիս-
տոստան մա՛տա պիր թէմէլ պրազմաղա հիշ պիր
քիմսէ մուզթէտիր օլմաղ: Վէ լաքին էկէր պիր քիմ-
սէ պու թէմէլ իզգէրինէ ալթուն, կիւմիւշ, զիզըյմէթ
թաշլար, աղաճ, օթ, գամըշ, պինա էաէրսէ, հէր-
քէսին իշի աշիքեար օլաճաղ, զիրա օլ կիւն անը պէ-
յան էտէճէք տիր, չիւնքի աթէշլէ մէյտանա չըգար,
վէ հէր պիրինին իշի նէ մագուլէ օլտըզընը աթէշ իմ-
թիհան էտէճէք տիր: էկէր պիր քիմսէնին պինա էթ-
տիլի իշ գալըր իսէ, էճըրինի ալաճաղ, էկէր պիր
քիմսէնին իշի եանար իսէ, գարար կէօրէճէք, ամմա
քէնտիսի աթէշտէն կէշէր կիպի գուըթուլաճաղ
տըր»: Ա. Կորն. 3. 10-15:

Օնընճը, Քեկնտի վագքընտան եվվել ևէսէտի էօլ-
մէք քէիլիքէսինտէ պուլունաճաղ վէ Բապպըն վէր-
տիլի խըտմէք էօմրիւնին փուրսաքընը դայալ էտէ-
մէք տիր: — «Պէնտէ մէյվէ վէրմէյէն հէր չըպուզը
գալտըրըր»: Յով. 15. 2: — էյէր պիզ Ալլահըն վէր-
տիլի շէյլէրի Անըն իսթէտիլինէ կէօրէ իսթիմալ էթ-
մէզ իսէք, օլ գէման պիզիմ քէթիսուտալըզմըզը ա-
լապիլըր վէ պաշգասընա վէրըր. շէօյլէ քի օ անը
տաճա էյի գուլլանաճաղ տըր: «Իմտի անտէն թա-
լանթը ալըպ՝ օն թալանթը օլանա վէրինիզ»: Մատթ. 25. 28: Պազը քիմսէլէր ուզուն միւտաէթ եաշայա-
պիլըրէր, մէյլէրքի՝ անլէր տաճա էյի ՚էօմր եաշայա-
լար, զիրա «Պէնտէ մէյվէ վէրմէյէն հէր չըպուզը
գալտըրըր»: Յով. 15. 2: «Իմտի, էյ պիրատէրէր,

պու սուրէթտէ թէնճէ եաշամաղ իշլին թէնէ պօրճ-
լու տէլի իզ, զիրա էկէր թէնճէ եաշար իսէնիզ, էօ-
լէճէքսինիզ. ամմա էկէր Բուհէլ ճիւմանի ամէլլէրի
էօլտիւրիւր իսէնիզ, եաշայաճաղսընըզ»: Բօմ. 8.
12-13: — Պու սէպէպտէն արանըզտա պիր չօզ գա՛րիֆ
վէ 'ալիլ քիմսէլէր պուլունուպ՝ նիշէլէր տախի ու-
լուրլար»: Ա. Կորն. 11. 30:

Օն պիրինճի, Հէր ևէ էփէրսէ անը պիշէմէք տիր:
«Զիրա ատէմ հէր նէ էքէրսէ, հէման անը պիշէճէք
տիր: Զիւնքի քէնտի թէնի իշլին էքէն՝ թէնտէն հէ-
լաք պիշէճէք վէ Բուհ իշլին էքէն՝ Բուհտան էպէտի
հայաթ պիշէճէք տիր»: Գաղ. 6. 7-8:

Օն Իքլինճի. Անըն գուեուրընտա խէնիլ օլաճաղ
տըր: «Անտէ գալընըզ, թաքի Օ իզհար օլունալըզը
գէման ճէսարէթիմիզ օլտուն, վէ գուհուընտա ան-
տէն իսէճիլ օլմայալըմ»: Ա. Յովհ. 2. 28: էվվէթ, գա-
յէթ աճընարաղ տէրիզ քի՝ պիր չօզ էվլատ Ուլլահ
Իսրայէլ գալմը կիպի Ալլահը թէրք էյլէմիւշ վէ բու-
հանի էօմրտէն տիւշմիւշ տիրէր: Ալլահ Երեմիա փէյ-
զամպէր վասըթասիլլէ շէօյլէ պուլուըրըյօր. «Զիրա
գալմըմ իքի քէօթիւ իշ իշլէտի. պէնի թէրք էթտի-
լէր. Պէն քի տիրի սուլար մէնպա՛ր իմ, վէ քէնտի-
լէրինէ սարնըճլար, սու թուլթաղ չաթլաղ սարնըճ-
լար գապտըլար: Քէօթիւլիւլիւնիկ սէնի թէշտիւլ է-
տէճէք, վէ 'Իսեանըն սէնի թէքտիր էյլէճէճէք տիր,
իմտի պիլ, վէ կէօր քի Ալլահըն ԲԱՊՊԻ թէրք էթտի-
լին, վէ Պէտէն գօրգմաղըզ սէնտէ պուլունմատը-
զը քէօթիւ վէ աճը պիր շէյ տիր՝ տէլիւ Բապպ իւլ
ճիւնուտ Եհովա պուլուըրըր»: Երեմ. 2. 13, 19:
Շիւպհէսիզ օ քիմսէ քի Քրիստոսը ունուտըր, հայաթ
սուլարընըն մէնպա՛րնը տախի ունուտըր, վէ քէնտի-
սի իշլին սու թուլթաղ սարնըճլար եափար: Քէզա
Քէլամը օլուճաղը, մէշօ ու միւլէլա՛ա էթմէյի,

չախսի տուա՛սընը, պաշպա ճանլարըն խէլասը իշիւն
օլան խըտմէթինի ունուտըր, վէ քէնտի խըտմէթին-
տէ սասուդ, ալըդ վէ ուլանըդ գուլ կիպի օլմադ. էյ՝
օղուլան սէվկիւլիւ ճան աճապա սէն պէօյլէ պիրի-
սի մի՞սին: էյէր էօյլէ իսէն տէրհալ տուրաղըն եէր-
տէն կէրի տէօն վէ էֆէնտիլին կէլիշի իշիւն հաղըր
օլ վէ Անըն սանա վէրմիշ օլտըղը թալանթը խթիմալ
էյլէ, թաքի էֆէնտիլին շէնլիլինէ կիտէսին: Հազի-
ղաթէն հիշ պիր քիմսէ Րապսըլ թէրք էտէն կիպի սէ-
ֆիլ վէ փէրուշան օլամադ: Երեմիա փէյլամպէր պու-
՛հօմրին «քէօթիւ վէ աճը»լըղընը, թաթսըղ օլտըղընը
պիլտիւրիօր, կէչմիշ ասրարա վէ հալը հաղըրմըզա
աթֆը նաղար էյլէտիլիմիլտէ, պու կիւն էն գուլ-
վէթիլ խրիմթիլանլար պիր վազթ Ալլահը թէրք էթ-
միշ, օլուպտա թէրք էթտիքլէրի եէրէ կէրի կէլ-
միշ օլան քիմսէլէր տիրլէր: էյէր վազթըլլէ խրի-
թիլան ՛հօմրիւնէ պաշլամըլ վէ անը թէրք էթմիշ ի-
սէն թէքրար պաշլա վէ մուաֆֆադ օլաճադսըն:

Պետրոս Բէտուլ տիւշէն պիրի խի: «Վէ Րապսլ՝
էյ Սիմոն, էյ Սիմոն, իշթէ Շէյթան սիլի պուզտայ
կիպի էլէմէք իսթէտի. վէ պէն իմանըն դաիլ օլմա-
սըն տէյիւ սէնին իշիւն տուա՛ էթտիմ. սէն տաիլի
րիւճու՛ էթտիլինտէ դարընտաշլարընը սապիթ էյլէ՝
տէտի»: Ղուկ. 22. 31-32: — «0 իսէ՛ էյ գարը, պէն
անը թանըմամ՝ տէյիւ անը ինքեար էթտի: (Պէն)
տէյիլիմ՝ տէտի: էյ ատէմ, նէ սէօյլէտիլինի պիլ-
մէմ՝ տէտի, վէ տէր՝ազապ քէնտիսի տահա սէօյլէր
իքէն, խօրոս էօթտիւ: Վէ Րապսլ տէօնիւպ Պետրոսս
պազտը, վէ Պետրոս Րապսլըն քէնտիլինէ՝ խօրոս էօթ-
մէդտէն էվիլէ, սէն պէնի իւշ քէրրէ ինքեար էտէ-
ճէքսին՝ տէտիլի սէօղիւ խաթիլընա կէթիլտի, վէ
Պետրոս տըշարրտա չըզըպ աճը աճը աղլատը»:
Ղուկ. 22. 57, 58, 60-62: Լաքին կէօրիւյօրըզ քի՝

Պէնտէկօստէտէն սօնրա տիւնեատա անըն կիպի միա-
լի օլմալան Քրիստոսըն էն գուլվէթիլ խըտմէթ-
քեարլարընտան պիրի օլու: «0 զէման Պետրոս
Բուհ իւլ Գուտսլէ մէմուլ օլուպ, անլէրէ՛ էյ գալմըն
րէխլէրի իլէ Իսրայէլին իսթիլարլարը: ... Զիրա
պիլզ կէօրիւպ իշիթտիլիմիլ շէյլէրի սէօյլէմէմէյէ
մուգթէտիր տէյիլիլզ՝ տէտիլէր»: Ամալ. 4. 8, 20:

Յովնան տիւշէն պիրի խի: Րապսլըն էմրինէ ի-
թաա՛թսըզ պուլունտը վէ պու հալլ քէնտի ճանընը
տէրտէ կիրիֆթար էյլէտի, լաքին թէքրար տիւշտիւ-
յիւ եէրտէն գալըտը: —«Մուզալադամտա ՐԱՊՊԱ
ֆէրեատ էյլէտիմ, 0 տաիլի պէնի միւսթէճապ գըլ-
տը, հալիլէնին իշինտէն չաղըրտըմ, վէ սէսիմի ի-
շիթտին: Լաքին, Եա Ալլահըմ Րապսլ, Սէն հալա-
շիթտին: Լաքին, Եա Ալլահըմ Րապսլ, Սէն հալա-
թըմը չուգուրտան չըգարտըն»: Յովնան 2. 2, 6: Նէ
զէման Յովնան Ալլահըն տէտիլի նօղթալա կէլտի ի-
սէ, օլ զէման Յովնան պալըղըն դարընտան չըգտը,
վէ պու տէֆա Րապսլըն քէլամընա իթաա՛թ էյլէտի
վէ Ալլահըն քէլամընը Նինուէ էհալիսինէ թէպլիլ
էյլէտի:

Դաւիթ, տիւշէն պիրի խի: — «Պէնի ճիւրմիւմ-
տէն քիւլլիլէն երյդալըպ, կիւնահըմտան պէնի
թաթհիլ էյլէ: Զիրա պէն իսեանլարըմը պիլիլիմ,
վէ կիւնահըմ տա՛իմա կէօղիմին էօնիւնտէ տիր:
Սանա, եալընըզ սանա գարշը կիւնահ էյլէտիմ, վէ
սէնին հուգուրընտա քէօթիլիւք իշլէտիմ, պէնի գու-
ֆայլէ փաքլէ, վէ թահիր օլուրըմ, պէնի երյդա, վէ
գարտան պէյազ օլաճաղըմ: Պանա մէսէլըրէթ վէ
չատըլզ իշիթտիլի, եիւղիւնիւ կիւնահլարըմտան սէթը
էտիլ, ճիւմլէ թէճալուգաթըմը մահվ էյլէ: Եա Ալ-
լահ, պէնտէ փաք պիր եիւրէք եարաթ, տէրունիմտէ
տօղրու պիր բուհ եէնիլէթ: Պէնի հուգուրընտան
թարտ էյլէմէ, վէ Բուհ իւլ Գուտսընը պէնտէն ալմա:

նշխարներն մէսէրբէթինի պանա կէրի վէր»։ Մէդ. 51. 2-4, 7-12:

Գաղատիալըար. — «էյ ազըլսըզ Գաղատիալըար, Յիսուս Բրիստոս արանըդտա սալսլ օլունմըզ կիպի կէօղէրինիդին էօնիւնտէ րէսմ օլունմըզ իքէն, (հազիզաթա իթաաթ էթմէմէք տէրէճէսինտէ) սիլի քիմ իզլալ էթտի»։ Գաղ. 3. 1: — «էյ պիրատէրէն, էկէր պիր առէմ զաֆրիէն պիր խաթատա թուրուր իսէ, սիլ քի րուհանի սինիդ, պէօլէ քիմսէյի հիւմ րուհըլէ խաւահ էտինիդ»։ Գաղ. 6. 1: — «Զիրա հալա պաղըլարը սափըսլ Շէյթանա թապի՛ օլտուլար»։ Ա. Տիմ. 5. 15: — «էյ պիրատէրէն, էյէր արանըդտան պիրի հազիզաթաան զէլալէթէ տիւշէրտէ՛ պիր քիմսէ անը կէրի տէօնտէրերսէ, պիլսին քի կիւնահքեարը քէնտի զէլալէթ էօլունտան տէօնտէրէն քիմսէ էօլիւմտէն ճան դուրթարըր, վէ պիր խալը կիւնահ սէթր էթմիշ օլուր»։ Յաղ. 5. 19:

Իսրայէլ զապը տիւշմիշ տիր: — «էյ ասը Իսրայէլ րիւճու էյլէ (ԲԱՊՊ պուլուրըր), էյ ասը էվլատ, րիւճու՛ էտինիդ, պէն սիլիլին խսեանա օլան սէվտանըզ տէֆ՛ էտէրիմ»։ Երեմ. 3. 12, 22: — «Տիւշմէքլիլին սէնի թէքտիր էյլէյէճէք տիր»։ Երեմ. 2. 19: — «Ասը Իսրայէլին եափտըղընը կէօրտիլէն մի. օ հէր էիւքսէք տաղ իւղէրինէ, վէ հէր էէշիլ աղաճ ալթընա կիտիպ, օրատա զինա էյլէտի, վէ պունլարըն ճիւմէսինի եափտըդտան սօնրա, պանա րիւճու՛ էթ՛ տէտիմ իսէտէ, րիւճու՛ էթմէտի» Երեմ. 3. 6: — «ԲԱՊՊ պուլուրըր քի՛ էյ ասը էվլատ, րիւճու՛ էտինիդ, զիրա սիլի պէն րէտտ էթտիմ իսէտէ»։ Երեմ. 3. 14: — «Զիրա խսեանլարը չօղալտը, անլէրին թէ՛ ճալուղլարը չօղալտը»։ Երեմ. 5. 6: — «Նիլ՞ չիւն պու. Երուտաղէմ զապը պիր տաիմի խսեանլէ ասը օլմուլտըր. անլէր հիլէյէ եափըշտըլար, րիւճու՛ էթմէք

լաթէմէտիլէր»։ Երեմ. 8. 5: — «Հէր նէ դատար Փըսղարըմըզ ալէյհիմիդէ շէհատէթ էթտի իսէտէ, Եա ԲԱՊՊ, սէն քէնտի իսմին իշիւն իճրա էյլէ, զիրա խսեանլարըմըզ չօղալտը, Սանա դարշը կիւնահ իշլէտիք»։ Երեմ. 14. 7: — «Զիրա Իսրայէլ ինատճը ինէք կիպի ինատ էտէր»։ Ուսէէ 4. 16: — «Վէ դալմըմ թարիզիմտէն սափմաղա մէյյալ տըրլար»։ Ուսէէ. 11. 7: — «էյ Իսրայէլ, Ալլահըն ԲԱՊՊԱ րիւճու՛ էյլէ, զիրա խսեանլէն եղըլտըն»։ Ուսէէ. 14. 1: — «Լաքին անլէր տինլէմէքտէն իմթինա՛ էտիպ՛ օմուզ սիլքտիլէր, վէ էշիթմէմէք իշիւն դուլաղլարընը աղըրլաշտըրտըլար»։ Զաք. 7. 11:

ՏԵՍՏԻՄՈՆԱԿԱՆ ՊԱՊ

ՏԻՒՇԷՆ ՊԻՐ ՄԻՒՄԻՆ ՆԱՊԱՐԷԼ ԳԱԼԳԱՊԻԼԻՐ



ԻԹԱՊԸ ՄՈՒԳԱՏՏԷՍ ՏԻՒՇԷՆ պիւր միւ-
մինին զալլամար իշխան շու աթիւտէքի
տէօրթ խուսուսլարը թաղտիմ էտիյօր:
Պուսլարըն տիգղաթլէ միւթալաա օլուն-
մասը տիւշէն պիւր միւմին իշխան զայէթ
լաղըմ վէ պու սէֆիլ հալտէն դուրթուլմասընըն եէկ-
եանէ չարէսի տիր:

Պիրինճի. Բապալա տէօնիլի տիր: «Պանա
բիւճու», էյլէ, զիրա սէնի ֆիտիյէ իլէ խէլաա
էյլէտիմ»: Եսայ. 44. 22: — «էյ 'ասը (տիւշէն) Իս-
րայէլ, բիւճու» էյլէ, (ԲԱՊՊ պուսլարըն): Երեմ. 3. 12:

Իքինճի. Գապահաբընը պիլմէլի տիր: «Անճադ
սէն ֆէսատընը պիլ, քի Ալլահըն ԲԱՊՊԱ 'իսեան էյ-
լէտին, վէ պէնիմ սէօղիւմէ իթաթ էթմէտին՝
աէյիլ ԲԱՊՊ պուսլարըն»: Երեմ. 3. 13:

Իւշիւնճի. Կիւնահլարընը իգրաբ էթմէլի: «էկէր
կիւնահլարըմընը իգրաբ էտէրսէք, կիւնահլարըմընը
ա'ֆվ էտիլ՝ պիլի հէր հաղղսըղընտան փալէմէք
իշխան օ սատըղ վէ ա'տիլ տիր»: Ա. Յով. 1. 9:

Տէօրտիւնճի. Անա կիլմէլի: Չիւնքի Բրիստոս չէ-
ֆաա'թճըմըղ վէ քեահինի աղամըմըղ տըր: «էյ չօ-
ճուղարըմ, սիղէ պու չէյլէրի եաղըյօրըմ քի կիւնահ
իշլէմէյէսինիղ, վէ էկէր պիւր քիմսէ կիւնահ իշլէյէ-
ճէք օլուր իսէ, փաէրին նէղտինտէ չէֆաա'թճըմըղ
սալիհ, Յիսուս Բրիստոս վար տըր»: Ա. Յով. 2. 1:

— «Քեահինի ա'ղամըմըղ»: Իսր. 4. 14: «Պու էճլ-
տէն անըն վասըթասըյլէ Ալլահա եաղլաշանլարը
քեամիլէն խէլաա էթմէյէ տաիլի դատիր տիր, չիւն-
քի անլէր իշխան չէֆաա'թ էթմէյէ տա'իմա հայաթ-
տա տըր»: Իսր. 7. 25:

էյ Ալլահ էվլատը, էյէր սէն տիւշմիւշ պիլիւսի ի-
սէն, Ալլահա տէօն, վէ դապահաթլարընը իգրաբ էյ-
լէ, զիրա 0 հալա սէնի սէվիյօր սանա եարաւմ էթ-
մէք իշխան արղու էտիյօր վէ խէլասընըն մէսէրլէթի-
նի թէքրար սանա իա'տէ էտէճէք տիր, վէ Բէնտիւի
իլէ օլան ըէֆաղաթընը եէնիլէյէճէք տիր. «Պիլմէ-
յիղ նիլ չիւն 0 պիլի սէվէր, լաքին 0 պիլի ինթիլսապ
վէ պիլի հըֆղ էյլէմէքլէյի վա'տ էյլէմիլ տիր»: (Վեր. Տ. Կրէյ Պարնհաուզ): Իմտի տէօն. — «նէրէ-
տէն տիւշմիւշ օլարընըն խաթըրընա կէթիլ»: Վահ. 2. 5: Բապալըն դուհուրը եաղըն տըր, աճէպա նա-
սըլ էլէր իլէ խաթիղալ էյլէյէճէքսին: Պէօյլէ տիւշ-
կիւն 'էօմը եաշատըղըն իշխան միւքեաֆաթընտան
մահրուճ դալաճաղընը տէր խաթը էյլէ, օլպիլը Ալ-
րահ էվլատարը միւքեաֆաթա, թաճլարա նա'իլ
օլարընը վաղըթ սէն իսէ, պուսլարտան մահրուճ օլ-
տըղընը կէօրմէք արղու էտէր մի'սին, օլմայա քի՝
Ալլահ ֆա'իտէսիղ 'էօմրիւնիւ դըսալտա, տիւնեայը
վէ մէլէքլէրի հիւքմ էտէճէք իքէն անլէրտէն մահ-
րուճ դալմա»: Եսայ. 44. 16: — «Բէնտի իրատէթինի իճ-
լալմ»: Իսր. 4. 16: — «Բէնտի իրատէթինի իճ-
լա էթմէնիղ իշխան, սիլի հէր էյի 'ամէլտէ քեամիլ
դըլըլ՝ քէնտի հուղուրընտա մաղալու օլանը սիղտէ
Յիսուս Բրիստոս վասըթասըյլէ իճրա էյլէտիլ»: Իսր. 13. 21: — «Գալլիլի ճատտէյէ՝ սէնին կիթ-
ալիլին եօրա չէվիլ, Տէօն: էյ 'ասը (տիւշէն) դըղ,
նէ՞ վաղթա դատար սէրսէրի կէյէճէքսին»: Երեմ.

31. 21-22: — «Սալիս օլան եինէ սալիս օլսուն, վէ մուգատտէս օլան եինէ մուգատտէս օլսուն: Իշթէ թէղ կէլիրիմ, վէ հէր քէսէ քէնտի ամէլինէ կէօրէ վէրմէք իշին միւքեաֆաթըմ եանըմտա տըր: Նէ՛ միւպարէք տիր անընէ մըրլէրինի իճրա հտէնլէր քի հայաթ աղաճընա հազդլարը օլուպ՝ դալուլարտան շէհրէ կիրէլէր: Պու շէյլէրի շէհատէթ հտէն՝ պէլի, թէղ կէլիրիմ տէյօր»: Վահ. 22. 11, 12, 14, 20:

ՊԵՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԻԹԻՐԱԶԼԱՐ ՎԷ ԱՆԼԵՐԻՆ ՃԷՎԱՊԼԱՐԸ



ԻՐԻՆՃԻ ԻԹԻՐԱԶ Իպր. 6. 1—6: Կէշմիշ-տէ կէօրիւրիւղ քի պու մատաք հագ-դընտա պիր չօդ միւպարէսէլէր օլմուշ տըր: Ասըլարըն կէշիպ կիթալիյի կիպի մէսէլէ պէրապէր կէշմէտի. հալա ասըը հաղըրտա պիր թաղըմ միւմին Ալլահ էվլատլարընա մատտէ եէնի օլուպ պաղըլարը մատտէնին լէհնտէ պաղըլարը իսէ ալէյհնտէ քէնտիլէրճէ պիր էֆքեար թէշքիլ հտէրէք ֆիթապը Մուգատտէսին պաղը ֆըդ-րալարընը իսպաթ կէթիրէրէք իթիրաղ հտէրլէր:

Իմտի պու իթիրաղլարը էլէ ալարադ Ալլահըն ֆէլամընը թէֆթիշ հտէլիմ վէ պաղալըմ Ալլահ քէն-տի Իլահի ֆէլամընտա պուենլարա նէ՞ ճէվապ վէրի-յօր: Շունա հմին իղ քի՛ Ալլահըն քէլամընտա պիր ալէթ օլ պիր ալէթէ դարշը օլմաղ: Բուհ իւլ Գուտս Անըն միւէլլիֆի տիր, վէ՛ ֆէնտիսի եալընըղ անը միւտաֆա՛ա էթմէյէ դատիր տիր:

Պիր թաղըմ բուհպանլար, իլմի իլահիլէրի վէ հաթթա իման էթմիշ օլան քիմսէլէր իսպաթ հալին-տէ Իպր. 6. 1—6 ալէթլէրի իղթիպաս հտէրէք պիր էվլատ Ուլլահըն տիւշէպիլիւր վէ հէլաք օլապիլիւր ե-տիլինի իտտիա հտէրլէր: Շու հալտէ պու ալէթլէրի թէֆթիշ վէ թէհարրի էթմէդտէն էվլէլ շու խուտու-սը թէէքիտ էթմէք իսթէրիմ քի՛ Ալլահըն ֆէլամընըն կն դիյատէ մալիւմ իպարէլէրինէ պաղըլտըղընտա թէֆթիշ վէ մուսայէնէ հալիտիլինտէ, պիլճիւմլէ

հազդիքի իման էտենդերին էպէտի էմնիյէթլէրի պէր-
րազճա կէօսթէրիմէքտէ տիր, վէ տէրունի տիւտէն
Ալլահն վա'տարընը օղուլուպ մէշը էտէն պիր քիմ-
սէ պու իհթիմալիյէթին պէօյլէ օլմատըղընը դօլայ-
ճա սէօյլէյէ պիլիբ:

Իպր. 6. 1-6 տա օլան իպարէլէրտէ հազդիքի ի-
ման էթմիշ, էպէտի հայաթա մալիք օլմուշ պիր
քիմսէյէ համլ էտիլիյօր տէյիւ կէօսթէրիմէյօր:
Իլք իւշ այէթլէրտէ նէ՞ սէօյլէնիյօր:— «Պու էճլտէն
Քրիստոս հազդընտա օլան մէպտէի քէլամտան սար-
ֆը նապար էտիպ՝ քէմալէ տօղրու իլէրիլէյէլիմ, վէ
թէքրար էօլիւ ամէլլէրտէն թէվպէ, վէ Ալլահա, ի-
ման վէ վաֆթիլիլէր (հըյգանմաղլըղլար) թա'լիմի,
վէ էլ հըյգանմաղլ, վէ էօլիլէրին դըյամը, վէ էպէ-
տի հիւքմտէն թէմէլ պրազմայալըմ: Վէ Ալլահ իղն
վէրիբ իսէ, պուսնու հաթաճաղըղ»: Իպր. 6. 1-3:
Պուրատա Քրիստոսըն ինչա էթմիշ օլտըղը թա'լիմի
թէմէլի իւղէրինէ տէյիլ՝ մի: Իմտի պու թէմէլ իսէ
Նէհուտիյէ (Նէհուտի մէղհէպիւնէ) մախտուս տըր:
Պինտէն ալէյհ պու զիքր օլունմըշ շէյլէր իման էթմիշ
օլանլար հազդընտա տէյիլ տիր: Քրիստոս կէլմէդ-
տէն էվվէլ պու ալթը շէյլէրի Նէհուտիլէր պիլիյօր-
լար իտի, վէ ամէլլէրտէն իլք իքիսի, թէվպէ վէ Ալ-
լահա տօղրու իման տըր, անճադ Ալլահա տօղրու ի-
ման (տէյիլ քի՝ Րապպ Յիսուս Քրիստոսա տօղրու
օլան իման տըր) վաֆթիլիլէր թա'լիմի, պուրատա
զիքր օլունան «վաֆթիլիլէր թա'լիմի» խրիսթիյան
վաֆթիլի տէյիլ տիր, չիւնքի՝ վաֆթիլիլէր լուղէթի
միլֆրէտ տէյիլ, ճէմ տիր): Պուրատա զիքր օլու-
նան «վաֆթիլիլէր» լուղէթիլի եէնի թէրճէմէտէ
«հըյգանմաղլըղլար» տէյիլ պուլլույօրըղ, զիրա խը-
րիսթիյան վաֆթիլիլի անճադ պիր տիր, «վաֆթիլի
տախի պիր տիր»: Եփես. 4. 5: Պուրատա զիքր օլու-

նան հըյգանմաղլըղլար էսքի՝ Ահա թանգիմաթընտա
օլան հըյգանմաղլըղլար օլտըղը փէք աշիքեար տըր:
— «Տիւրիլ տիւրիլ հըյգանմաղլար վէ թէնէ միւ-
թէա'լլըղ ահքեամա տաիր իսլահաթ վաղթը օլուն-
ճայա գատար օլան ալինլէրտէն իպարէթ իտի»: Իպր. 9. 10: Շէօյլէ քի՝ օ ալն ու ատէթ գանուընըն
հըյգանմաղլըղլար թէշպիհի մանասընտա տըր, էյէր
խրիսթիյան վաֆթիլիլ օլտա իտի, ճէմ տօղրու օլ-
մայաճադ իտի, չիւնքի Քէլամըն կէօսթէրտիլինէ
կէօրէ վաֆթիլիլէր հա'նի հըյգանմաղլըղլար տըր:
Չիւնքի (խրիսթիյան իչիւն) անճադ պիր վաֆթիլի
վար տըր:

«Էլլէր դօմադ» թախսիս էթմէքլիք մանասընտա
տէյիլ տիր, իլլա էսքի՝ Ահա գանուըննա կէօրէ թադ-
տիմէլէրտէ Նէհուտիլէր թարաֆընտան ֆիլիլէն իճ-
րա: էտիլմիշ տիր: «Վէ սէն Ղեւիլէլէրի ՐԱՊՊԸՆ հու-
ղուըննա հաղաշտըրըպ՝ պէնի Իսրայէլ էլլէրինի
Ղեւիլիլէր իւղէրինէ դօսուընլար: Վէ Ահարոն պէնի
Իսրայէլ թարաֆընտան Ղեւիլիլէրի ՐԱՊՊԸՆ հու-
ղուըննա թադտիմէ օլարադ թադտիմ էյլէսին, վէ
անլէր ՐԱՊՊԸՆ խըտմէթիլին իֆասընտա պուլուն-
սընլար: Վէ Ղեւիլիլէր իչիւն էմրի քէֆարէթի իճրա
էթմէք իւղրէ ՐԱՊՊԱ, պիրինի կիւնահ դուրպանը վէ
տիկէրինի մուհրադա օլարադ 'արդ էտէսին»: Ա-
տատ. 8. 10-12: — «Վէ Ահարոն իքի էլլէրինի տիրի
էրքէճին պաշը իւղէրինէ դօյուպ՝ պէնի Իսրայէլին
ճիւմլէ թէճալուղաթը իլէ ճիւմլէ 'իսեան վէ կիւ-
նահլարընը անըն իւղէրինտէ իւրար էթմէքլէ»: Դեւ. 16. 21:

Քէյգալիք «էօլիլէրին դըյամը վէ էպէտի հիւքմ»
Նէհուտիլէր թարաֆընտան պիլինմիշ իտի: Մատթ. 12. 18, 26: Ամալ. 23. 8: Մատթ. 22. 23, 28, 30:
Ղուկ. 20. 33: Յով. 11. 24: 5. 29: Ղուկ. 14. 14:

Բէսուլ «պու էճլաէն Բրիստոս հաղղընտա օլան մէսլաէի քէլամտան սարփը նաղար էտիսլ՝ քէմալէ տօղրու իլէրլէյէլիմ, վէ թէքրար... Թէմէլ պրադմայալըմ» տէյօր: Շու հալտէ Բրիստոսըն մէսլաէի քէլամը օլան թէմէլ իսէ, «էօլիլ 'ամէլլէրտէն թէվպէ, վէ Ալլահա իման, վէ վաֆթիղէր (եղղանմաղլըղլար) թալիմի վէ էլլէր դօմասը, վէ էօլիլէրին դըյամը վէ էսլէտի հիւքմ տիր»: Բէսուլ անլէրին պուշարտան քէմալիյէթէ տէօնմէլէրինի արղու էտիյօր: Քէմալիյէթէ հախօտ թէքմիլ պէօյիլմէք խըրիսթիյան թալիմաթը տըր, հա'նի Բրիստոսըն կիւնահարըմը իչլին էօլմէսի, էօլիլէրտէն դըյամ էթմէսի, երեքտէքտէ ճէլալտա օթուրմասը, Մեքիսեղեկ թէրթիպլինճէ քեահին, օլան պու դըյամէթլի շէյլէրի Բուհ իւլ դուտա պու ըէսալէնին սօնուտա սէօյլէյօր: Շու պիր շէյի ունութմալը տէյիլ իղ քի՝ պուշտան սօնրա կէլէն ալէթլէրի օղուտըղըմըդաա իպրանիլէրին փէք աճա'իս սիյրէթէ մալիք օլտըղլարընը կէօրիլէրիլ:

Էվլէլ էմրտէ օլ քէլամլար Եհհուտի մէղհէպլինի թէրք էտիսլ խրիսթիյան թալիմաթընը դապուլ էտէն Եհհուտիլէրէ խիթապ օլոււմըշ տըր: Շէօյլէ քի՝ պուշարտան պաղըլարը քէնտիլէրին էսքի Եհհուտի մէղհէպլինէ կէրի տէօնմէլէրինին թէհլիքսիլտէ իտիքլէրի կէօրիլմէքտէ տիր: Պուրատա Բուհ իւլ Գուտա թա'լիմ էտիյօր մը՝ քի տիւշէնլէր, պու թէհլիքտէ օլուպ՝ հաղղիլ խէլաա օլմըշ քիմսէլէր տիր: Խայր չիւնքի օլ պիր ալէթլէրտէ շէօյլէ օղույօրըլ: — «Ձիրա պիր քէրրէ նուրա նաիլ օլանլար վէ սէմալի ա'թիլէյի թատանլար վէ Բուհ իւլ Գուտա հիսսէտար օլանլար, վէ Ալլահին էյի քէլամընը վէ կէլէճէք 'ալէմին դուվլէթլէրինի թաթմըշ օլանլար»: Իպր. 6. 4-5: Բապպ Յիսուս Բրիստոստա օլան չալս-

սի իման հաղղընտա տէնիլմիլ տէյիլ տիր. պլինա'էն ալէյհ անլէրին թէպրիլ օլոււմըշ օլտըղլարընա տալիլ խապթ հօղ տըր: Բրիստոս Քէնտիսի հաղղիլ նուր օլուպ, տիւնեայա կէլտի, լաքին Եհհուտիլէր դարանլըղը նուրտան զիյատէ սէվիսլ անը ըէտտ էտէրէք, խաչլատըլար:

Հալա չիմտի չօղլարը պու Եհհուտիլէր կիպլի խէլասըն հաղղաթը հաղղընտա պլիլիյօրլար, լտղըմ օլտըղընը պլիլիյօրլար, էն մուհիմ օլան թալիմաթլարընը պլիլիյօրլար, թէնպիլ օլմուշլար տըրլար, լաքին խէլասա մալիք տէյիլ տիրլէր, չիւնքի դարանլըղը նուրտան զիյատէ սէվմէքտէ տիրլէր: Էյէր պու բուհանի 'էօմիլ թէրք էտէնլէր (տիւշէնլէր) հաղղընտա հախօտ անլէրէ խիթապ օլաա խտի, անլէրին խալահ օլմասը հախօտ տէօնմէլէրի դայրի միլմքին խտի: Յալուրտսըն պու ճինա քիմսէլէր իչլին պէյան էթտիլի Քէլամա պաղ: — «Էյ պիրատէրլէր, էկէր արանըդտան պիրի հաղղաթտան զէլալէթէ տիւշէր տէ՝ պիր քիմսէ անը կէրի տէօնտէրիլտէ, պիրսին քի կիւնահեարը քէնտիլ զէլալէթ հօլընտան տէօնտէրէն քիմսէ էօլիլմտէն ճան դուրթարըր, վէ պիր խայլը կիւնահ սէթը էթմիլ օլուր»: Յաղ. 5. 19-20:

«Նուր տիւնեայա կէլտի, վէ առէմլէր, 'ամէլլէրի շէրիլ օլտըղը սէպէպտէն, դուլմէթի նուրտան տահա զիյատէ սէվտիլէր: Ձիրա հէր քէօթիլիլըք իշլէյէն՝ նուրտան իքրահ էտէր, վէ 'ամէլլէրի մէյտա-նա դօնուլմամաղ իչլին նուրա կէլմէղ: Ամմա հաղղը իչլէյէն առէմ ամէլլէրի Ալլահ իլէ իչլէնմիլ խտիլ ալիքեար օլսուլն տէյիլ նուրա կէլիլ»: Յոպ. 3. 19-21: Նուր անլէրէ կէլմիլ վէ անլէր թէնպիլ օլոււմըշ, լաքին դալպլէրի օլ նուրը դապուլ էթմէմիլ իտի: Անլէր դըյամէթլի շէյլէրի թէճրիւպէ էթտիլէր

վէ լաքին Ալլահն թաղախմ էթմիշ օլաղըզը դանի ՚ի-
նայէթի դապուլ էթտիքէրինէ տայիւր պիր շէյ սէօյ-
լէնմէյօր, շու հալտէ պիր չօզ քիմսէլէր անը սընայա
պիրլէր վէ տահա դապուլ էթմէմիշ օլապիլիւրէր
«Րուհ իւլ Գուտսա հիսսէտար օլանլար» ալէթ 4. տէ
հաղըլտըզը իւզրէ պաղը քիմսէլէր պու Իպրանիլէր
Ազիզ Րուհա մալիք խիլէր վէ գալպլէրինտէ սաքին
օլմասըլէ պէրապէր եինէտէ անլէր տիւշմէք թէհլի-
քէսինտէ խիլէր տէյիւ սէօյլէմէքտէ տիրլէր: Լա-
քին Րուհ իւլ գուտսա հիսսէտար օլմաղըզ, Բէլա-
մըն պէյանընա կէօրէ միրաս հալինտէ վա՛տ օլու-
նան Րուհ իւլ Գուտսալէ միւհրլէմէքլիքտէն քիւլլիւլէյն
Փարզըլ տըր: Բաղամա Ազիզ Րուհա հիսսէտար օլ-
տու վէ լաքին ալին վաղըթտա օ շէրիւր պիր ատէմ
խտի: — «Իւզէրինէ Ալլահն Րուհու կէլտի»: Ատատ .
24. 3: Պու կիւն Ազիզ Րուհա հիսսէտար օլան չօզ
քիմսէլէր վար տըրլար, վէ պիր մանատա անլէր Ա-
զիզ Րուհն տա՛իրէսինտէ օլարազ Բրիստոսըն Շախ-
սիյէթինէ վէ իշինէշէհատէթ էտէրլէր վէ լաքին ան-
լէր առա ինանմաղլար, պինաէն ալէյհ անլէր Ազիզ
Րուհա մալիք տէյիլ վէ հէմտէ միւհրլէնմիշ տէյիլ
տիրլէր: — «Կէլէճէք ա՛լէմին դուվլէթլէրի»: Ալէթ
5: Միւհրլէլէր տիրլէր քի՛ անլէր պուենա շահիտ ի-
տիրլէր:

Պուենա պինաէն պու Իպրանիլէր հաղիզի խէլաս
օլմուշ քիմսէլէր վէ Ալլահն էվլատը հալինտէ Րուհ
վասըթասըլէ միւհրլէնմիշ օլարազ կէրի կէթմէք
թէհլիքէսինտէ խտիքլէրինէ տա՛իր սէօյլէմէքլիք ի-
շիւն պուրատա պիզէ վէրիլէն հիշ պիր իմա՛աթ հօզ
տըր: Անլէր հալընըզ միւտէրրիլէր խտիլէր, տէյիլ
քի մալիք խտիլէր: Շէօյլէ քի քէնտիրլէրին թէհլիքէ-
սի Նէհուտի մէզհէպինէ, ալիտ օլան դուրպանլարա,
վէ միւլթէլիֆ հըյգանմաղըզլար խտի, տէյիլ քի՛

Յիտու Բրիստոս վէ Անըն դըյմէթլի իշի, հա՛նի
ըմգլէր օլան դուրպանլար վէ հըյգանմաղըզլար
Փի՛լիլ տէյիլ խտի տէյիւ, կէրի կիթմէք թէհլիքէ-
սինտէ խտիլէր: Վէ պուենը հալիմաղըզ «քէնտիրլէրի
իշիւն Իպն Ուլլահն սալպ էտիպ՝ ըիւսվա էտէրէք,
թէվպէ իշիւն թէքրար հէնիլէնէմէզլէր»: Շու հալտէ
հաղիզի պիր իման էտէնին վաղա՛ստընտա կէօրիւ-
յօրըզ քի՛ պուրատա թարիֆ օլուենան մէսէլէտէ ծնա
պիր կէօնա միւհասիպէթ հօզ տըր: Հէմտէ պուենտան
պաշգա Րէսուլ տօղուզընճը ալէթտէ «Լաքին էյ սէվ-
կիւլլիւլէր, պէօյլէ սէօյլէր իտէք տէ սիզին հազըզ-
նըզտա տահա խայրը վէ խէլասա մուճիպ օլան շէյ-
լէրէ իթիմատըմըզ վար տըր»: Իպր. 6. 9: Պինաէն
ալէյհ օլ քիմսէլէր քի տիւշմէք թէհլիքէսինտէ խտի-
լէր, հաղիզի խէլասա մալիք օլմատըզլարը պուրա-
տա պաշգա պիր դաթի իսպաթ իլէ կէօրիւնիօր:
Բի պուենլար «Բէնտիրլէրինէ Իպն Ուլլահն թէքրար
սալպ էտիպ՝ ըիւսվա էտէր» Ալէթ 6: Իլք հէրտէ Յի-
տու իլք տէֆա քի՛մ խաշատը, շէրիլէրին էլլէ-
րինէ թէսլիմ էտէն Նէհուտիլէր տէյիլլէ՞ր մի խտի:
Պինաէն ալէյհ անլէր Անը էվլէլճէ խաշամըշ իքէն
թէքրար խաշամազ իսթէյօրլար, իմտի անլէր թէն-
վիր օլմըշ Նէհուտիլէր խտիլէր տէյիլ քի՛ խէլաս օլ-
մըշ Նէհուտիլէր:

Յով. 9 ընճը Պապտա անատան տօղմա քէօրիւն
վաղա՛ստընա տիզդաթլէ պաղտըղըմըզտա քէօր ա-
տէմ պիլէ պու թաղըմ քիմսէլէր կիպի խտի: Ալէթ
6-7 տէ, պալշըզ հալիւպ քէօրիւն կէօղիւնէ սիւրէ-
րէք անըն կիտիպ Սելուլամ հալուզընտա հըյգանմա-
սընը էմր էթտի վէ օ իտէ կիտիպ հըյգանտըղըն-
տա կէօղլէրի աշըլտըզտան սօնրա կէրի կէլտի. ալէթ
8-9 տա դօմշուլարը սահիհ քէնտիրի օլուպ օլմատը-

ղընա ինանմատըղլարընը կէօրիւյօրըղ. այէթ 10—12 աֆլէրին սիւալ վէ ճէվաղ թարիղլէրինին դայաղ, ա-յէթ 13—17 տէ ֆէրիսիլէր անը կէօրիւյ կէօղլէրի նասը՝ աշըլտըղընը անլամաղ իսթէտիլէր. այէթ 17 կէօսթէրիյօր քի՝ օ Քրիստոսըն քիմ օլտըղընը պիւ-մէյօր անճաղ պիւր փէյլամպէր օլտըղընը սէօյլէյօր. այէթ 18—23 տէ վալիտէյնինի չաղըրըղ անլէրտէն անլամաղ իսթէյէրէք սիւ՛ալ ճէվաղ էթմէլէրի. ա-յէթ 24—34 տէ ֆէրիսիլէրին պէթէքրար անը չաղը-րըղ սիւ՛ալ էթմէլէրի, այէթ 35—38 իսպաթ էտիյօր քի՝ Յիսուս անը արայըղ պուլուղ անա սիւ՛ալընըն ճէվաղը օլարաղ իման էտէրիմ տէտիլինի կէօրիւյօ-րըղ: Շիմտի պու վաղասա՛աա կէօղլէրի աշըլտըղըն-տա Յիսուսը տէյիլ խէլասքեար հալինտէ ՚իլլա չիֆա վէրէն պիւր դաթ տէյիլ պիւլիյօր իտիլի պէրրադճա կէօրիւլէքտէ տիւր: Շիֆասընտա Ալլահըն գուվլէ-թինի եա՛նի Բուհ իւլ Գուտսա հիսսէտար օլտու, Ա-նը թաթար, լաքին Ալլահը պիւլմէյօր իտի. քէղալիք Քրիստոս կիթ Սէլուվամ հալուղընտա երյգան տէ-տիլիտէ Ալլահըն Քէլամընը պիլէ թաթար, լաքին քէնտիսինէ սէօյլէյէն քիմ իտիլինի պիւլմէյօր իտի: Օ Նուրա նա՛իլ օլտու վէ լաքին Յիսուս Քէնտի Քէն-տինի անա պէյան էտէնէ դատար խէլաս օլմուշ, ի-ման էթմիլ տէյիլ իտի: Իշթէ պու վաղա՛ա Իպրանի-լէրտէ օլան մատտէյի փէք պէրրաղ թարղտա պէյան էթմէքտէ տիւր: Հալա չօղ քիմսէլէր պու քէօր կիպի Նուրա նա՛իլ տիրլէր. Բուհ իւլ Գուտսա հիսսէտար տըրլար, Ալլահըն Քէլամընը թաթմըլ տըրլար եինէ տէ իշլէրինէ կէլմէտիլի իշիւն Յիսուս Քրիստոսը չալսի խէլասքեար հալինտէ թանըմայան վէ դա-պուլ էթմէյէն չօղ րէսմէն խրիսթիյանլար կիպի քիմսէլէր տիրլէր:

ԻՔԻՆՃԻ ԻԹԻՐԱԶ:— Վերա հաղիգաթը պիւ-

ժէքլիյէ նա՛իլ օլտըղտան սօնրա դաստէն կիւնա՛ է-տէրսէք, արթըղ կիւնահլար իշիւն դէպիհէ դալմաղ»: Իպր. 10. 20: Պու իպարէ թէքրար Եհհուտիլէրէ սէօյլէնիյօր, տէյիլ քի՝ խրիսթիանլարա: Պու այէթ-տէ տէմէյօր քի՝ անլէր խէլաս օլմուշ իտիլէր, անճաղ հաղիգաթըն պիլիլիսինէ մալիք իտիլէր տէյիլ քի հա-ղիգաթ քէնտիսինէ (Քրիստոսա): Քրիստոսը էտին-մէտիլէրի իշիւն, անլէր էպէտի հալաթա մալիք տէ-յիլէր իտի: Ա. Այէթ 29. — «Իսն Ուլլահը ալաղ ալ-թընա ալմըլ»լար. Բ.— «Վէ վասըթասըյլէ թաղտիս օ-լուտըղը ՛աճտ գանընը նափաք սալմըլ»լար. Գ.— «Ի-նալէթ բուհընա շէթմ էթմիլ»լէր տիրլէր— շու հալ-տէ պու ճիւլէ շէյլէրի խէլաս օլմուշ պիւր քիմսէ եա-փապիլի՛ր մի: Շիւսէսիլ եալմաղ, հէմ տէ եափա-մաղ: Եհհուտիլէր Քրիստոս Ալլահըն դէպիհէսի տէ-յիլ պիլիլիյէ մալիք իտիլէր, լաքին անլէր օլ պիլիլիյ-լէ Քրիստոսը ալտըլար վէ քէնտի ալաղլարը ալթընա տըրլար, գանընը նափաք էթտիլէր, ՚ինալէթ բու-հընա դարը կիւնահ իշլէյէրէք շէթմ էթտիլէր, ա-նըն իշիւն տիւր քի՝ Պօղոս Բէսուլ «Կիւնահլար իշիւն դէպիհէ դալմաղ» տէյօր: Պինաէն ալէյհ անլէր քէնտիլէրին դէպիհէսի հալինտէ Քրիստոսը եա դա-պուլ էտէճէքլէր եա եօղ իտէ անլէր իշիւն պաշգա դէ-պիհէ եօղ տըր:

Իպր. 10. 26 ընճը այէթին մանասը նէ՞ տիր: Է-յէր պիւր քիմսէ հաղիգաթը պիւլմէքլիլի դապուլ էյլէ-տիլտէն սօնրա պիլլէրէք կիւնահ էտէրսէ անըն իշիւն արթըղ աֆլլըղ եալսու խէլաս իւլիտի եօղ մանա-սընտա մը՝ տըր: Խայր օ մանատա տէյիլ տիր:

Պուրատա թէրճէմէ օլուտմուշ օլան «դաստէն կիւ-նահ» լուղէթինին մանասը պիւրինին քէնտի «հիւսնի րիղա» կէօնիւլիւ օլարաղ կիւնահ էթմէյէ ըաղի օլ-մասը տըր. էօյլէսի կիւնահ տիւլիւնմէյէրէք եալսու

պիլիկիսիլիլինտէն, Կախօտ դա՛րժիլիլինտէն էտիլ-
միլ հիւնահար իլէ թէ՛ճիլիլիլ էտիլիլ: Պիլիլիլ դա-
տէն հիւնահար էթմէլէլէլ պիլիլէլ (վուգուլիլ իլէ)
հիւնահար էտէլիլիլ: Կախօտըլըն հանըլ օլտըլըլը
պիլէլիլիլիլ վէ հէնիտէ կէօնիլիլիլ (Խաթէլիլիլ,
քէնտիլ քէնտիլին ըրդապըլըլը իլէ) Կախօտըլիլիլ,
լուքին թէ՛ճիլիլիլիլիլիլիլիլիլ իլէ թա՛թըլնտա անըն ի-
չիւն դուլվէլիլիլ տիլ տալիլ: Պուլապա թէ՛ճէլմէ է-
տիլիլիլ «Կապտէն» լուգէլիլ Ս. Պետ. 5. 2 ինճիլ ալէլիլ-
տէ իսթիլմալ էտիլիլիլ օլան լուգէլիլիլ ալիլիլ տիլ:
Պիլիլ թալիլիլ վապըլթապըլլէ քէնտիլ իլիլիլ իճրա
էթմէլիլ վէ պիլիլիլ քէնտիլ քէնտիլին քէլիլիլ սէլմէ-
սիլ արապըլնտա պէօլիլիլ Փարգ վար տըլ: Պիլիլ
չօղ պիլիլէլ հիւնահար էտէլիլիլ, լաքին պու մանապա
Կապտէն օլմալապալ հիւնահար էտէլիլիլ վար տըլլար:

Էլէլ պիլիլ քիմսէ հաղիլաթ պիլիլիլինէ մալիլ օլ-
տըլտան սօնրա դարարլէ վէ քէնտիլ քէնտիլին իսթի-
լապըլլէ Ալլահա իթաա՛թ էթմէլտէն զիլապէ հիւ-
նահար էթմէլիլիլ սէլէլալ անըն իչիւն «արթըլ հիւ-
նահար իչիւն զէլիլիլ զալմաղ» անճաղ տէլէլիլիլ,
սթէլ ալէլիլիլ օլան հիւլմ պաղըլ գալըլ: Վէ պէօլ-
լէսիլ պիլիլիլ թէլիլիլ էթմէլ իչիւն արդու էթմէլ:

«Հաղիլաթ տըլ քի՛ պիլիլիլ թէլիլիլ էթմէլ ի-
չիւն արդուլըլ վար իսէ քէնտիլիլիլինտէն իսպաթ տըլ
քի՛ օ պու Կօլտա հիւնահար իլէլմէլիլ տիլ: Իպր. 10.
26 ընճըլ ալէլիլիլ թարիլիլ օլունըլ օլան պիլիլ քիմսէ
նուրու արամալաճաղ վէ Ալլահա կէրիլ կէլմէլ ար-
դուլնտա օլմալաճաղ տըլ: Իմտիլ իլէլ հաղիլաթ
տըլ քի՛ պէօլլէ պիլիլ սիւալ թա՛լիլ էտէն պիլիլ քիմ-
սէ կէօլթէլիլիլ քիլ Իպր. 10. 26 ընճըլ ալէլիլիլ թա՛-
րիլիլ օլունան քիմսէ տէլիլ տիլ»: Բ. Ա. ԹՕՐՐԻ:

«Իպր. 10. 26-27 ինճիլ ալէլիլիլ պէլան էտիլիլ
քիլ. «Կապտէն» լուգէլիլիլ մանապըլըն միլաճաղա

(Թէլիլիլիլ) վէ սէլէլ իրապէթ, պիլիլ ապէլիլ
դա՛րժիլիլիլ օլապալ հիւնահար (վէլլէլ էօլլէ պիլիլ-
նիլ հիւնահար) տիլիլիլինէ համլ էտիլիլիլիլ: լաքին
պիլիլ ապէլ քիլ պիլիլիլիլ գալիլ իլէ Ալլահա իթաա՛թ
էթմէլիլիլ վէ Քրիստոսըն իսթմէլիլիլ պրաղըլ, քէ-
ղալիլ քէնտիլիլ պիլիլիլիլ ճանըլ իլէ հիւնահար պրա-
գան պիլիլ քիմսէլ սիւալ էլլէ քի՛ պու համլ էտիլիլ
քէնտիլ համլ մը՞ տըլ: Վէլլահալ իսթիլմալ էլլէ: Յուլ.
6. 37. — «Փէտէլիլ ճիւլլէ պանա վէրտիլիլ պանա
կէլիլ. վէ պանա կէլիլիլ ալա տըլարըլ աթմաթ»:
Պաա. Գ. Ա. Սղափիլ:

Կէլլիլմ ա՛լ մուհիլ օլան մէսէլլէլ Րուհ իւլ
դուտա Յիսուս վապըլթապըլլէ Յուլահանէս ինճիլիլ-
տէ սէօլլէլիլ օլան իպարէլիլիլ հաղիլաթըլ Իպրա-
նիլիլ իպարէլիլիլ Փարգըլ թա՛լիլ էլլէլմէլ: — «Պէ-
նիլ դօլունըլմ սէսիլիլ տիլիլիլիլ, պէն տալիլ ան-
լէլիլ թանըլմ, վէ պէնիլ արաթմա կէլիլիլ: Վէ
պէն անլէլիլ էպէլիլ հալաթ վէրիլիլ, վէ իլլէլ-
պէլ հէլալ օլմալաճաղըլ, վէ անլէլիլ պէնիլ էլիլմ-
տէն քիմսէ դալմալաճաղ տըլ: Անլէլիլ պանա վէլէլ
Փէտէլիլ ճիւլլէլտէն պէօլիլ տիլ վէ Փէտէլիլիլ
էլիլիլինտէն քիմսէ դալմալա զալիլ տէլիլ տիլ: Պէն
վէ Փէտէլ պիլիլ իլլ»: Յուլ. 10. 27-30: Պունտան տա-
հա պէլըլալ վէ դալիլ իսպաթ օլապիլիլ միլ: Իմտիլ
չու նէլիլիլիլ կէլիլիլ քի՛ պուլապա զիլ օլունան
քիմսէլ Րուհ իւլ դուտըն թէլիլիլ վէ իլլալ իլլէլ
վէ իսլապըն էլիլիլիլ իլէլ Կաղըն կէլիլիլիլ սօնրա
Քրիստոսա օլան իմանըլ թուլթալան ալէլիլ օլան
Եհնուալիլ իսթիլիլ, չիւնքիլ անլէլ իմանա մալիլ ի-
տիլ տէլիլիլ: Շէօլլէ քիլ պու քիմսէլիլ Կաղէս-Բաու-
նալա Կաղէսըլ օլ տիլարըլ կէօլիլ վէ էլլէլիլիլ
մէլիլիլ օլունալա կէրիլ կիտէն քիմսէլիլիլ պէնպէլ-
լէլ, «վէ էլլէլիլիլ օլ տիլարըլ մէլիլիլինտէն ալալ

պիղէ խապէր կէթիրտիրէր: Ֆաղաթ սիւ չըզմազ իսթէմէտինիզ վէ Ալլահընըզ ԲԱՊՊԸՆ հմբինէ ա'սը օլտընըզ»: Թէս. 1. 25-26:

«Սիւալ- Բապալը դապուլ էյլէտիքտէն սօնրա կիւնահ էտէրմ' յիզ- վա'իզիմ տէտի քի՝ կիւնահ է- տէպիլիլիլիզ, լաքին էթմէյիզ քէզալիք պիզ պու կիւն խէլաս օլապիլիլի վէ եարըն հէլաք օլապիլիլիլի տէ- տի: (Պէնիմ իչին) պէն պիլիլիլիմ քի՝ խէլաս օլմուշ իմ, լաքին քէզալիք պիլիլիլիմ քի՝ կիւնահ էտէրիմ:

Ճէվալ - էյվէթ պիզ էլպէթտէ կիւնահ էտէպիլ- լիլիլի- էթմէլի տէյիլիլի- լաքին էտէրիզ: Նասը՝ պիր քիմսէ պու կիւն խէլաս օլույօր վէ եարըն հէլաք օ- լուպիլիլի, էյէր օլ քիմսէ կիւնահ էթմէյօր խէ- հա- դիզի պիր խրիսթիյան օլան պիր քիմսէ- եօզարը- տան, Բուհ իւլ Գուսս վասըթասըլլէ տօղմուշ վէ օլ- իւնասիպէթլէ էպէտի հայաթ աթիլէյէսինէ մալիք օլմուշ տըր: «Զիրա Ալլահ տիւնետյը պու դատար սէվտի՝ քի քէնտի Իպնի վահիտինի վէրտի, թա քի Անահ էէր իման էտէն հէլաք օլմայըլ՝ անճադ էպէ- տի հայաթա մալիք օլա. Օղլա իման էտէն՝ էպէտի հայաթա մալիք տիր. ամմա Օղլա իթաա'թ էթմէ- յէն՝ հայաթ կէօրմէյէճէք տիր, վէ լաքին Ալլահըն դադապը անըն իւզէրինտէ դալըր»: Յով. 3. 16, 36: --«Պէնի իրսալ էտէնէ իման էտէն քիմսէ էպէտի հա- յաթա մալիք տիր. վէ մահքիւմիլէթէ տիւշար օլ- մազ, (մուհաքէմէյէ կէլմէզ) Ֆաղաթ էօլլիւմտէն հայաթա ինթիզալ էթմիշ տիր»: Յով. 5. 24: Թամմ նէ՝ դատար ուզուն «էպէտի» հայաթ տըր. պիզ պու հայաթա մալիք օլուր իզ, չինքի պիզ իլահի թա- պիլաթըն հիսսէտարլարը օլմուշ իզ: —«Անլէր իլէ տախի պիզէ դայէթ 'ապիմ վէ դըյմէթլի վա'ա- լար վէրիլմիշ տիր. թաքի պուշարըն վասըթասըլլէ տիւնետա չէսվէթտէն նէլէթ էտէն ֆէսատտան

դուրթուրըն օլուալ՝ թապի'աթը Իլահէյէյէ հիսսէ- տար օլապընըզ»: Բ Պէտ. 1. 4: Նէ Ալլահ էօլէպիլիլի նէ տէ պիզ էօլէպիլիլիլիզ, էյէր պիզ հադիգաթէն խէ- լաս օլմուշ խէք: —«Վէ հէր հայաթտա օլուալ պա- նա իման էտէն՝ իլէլէպէտ էօլմէյէճէք տիր»: Յով. 11. 26: Աճընարադ տէրիզ քի պազէն պիզ կիւնահ է- տէրիզ: Օլ հայտէ պիզ տէրահլ կիւնահըմըլը իդրար էթմէլի իզ: —«էկէր կիւնահլարըմըլը իդրար էտէր- սէք, կիւնահլարըմըլը աֆվ էտիալ՝ պիզի հէր հադգ- սըլլըդտան վաքէմէք իչին 0 սատըզ վէ աաիլ տիր»: Ա Յով. 1. 9: Վէ տէրիսաթը էյլէ քի պիզիմ վի- տէր իլէ շէֆաա'թճըմըզ, սալիհ օլան Յիսուս Քրիս- տոս վար տըր: —«Վէ էկէր պիր քիմսէ կիւնահ իչ- լէյէճէք օլուր խէ, ֆէտէրին նէզտինտէ շէֆաա'թ- ճըմըլ սալիհ Յիսուս Քրիստոս վար տըր»: Ա Յով. 2. 1: Մուտի ալլըզ Բէսալէ սահիֆէ 371 Ապրիլ, 1933:

Ալլահ էպէլտէն հէր պիր առէմին նէ եապիւճա- գընը, եա'նի Բուհա թէսլիմ վէ Քրիստոսը դապուլ էտէճէյինի, էպէտի հայաթա թա'նին օլուալ՝ Անը դապուլ էտէճէք օլանլարը տախի պիլիլի: —«էպէտի հայաթա թա'նին օլանլար իմանա կէլտիլէք»: Ամալ. 13. 48: — «Փէտէրին ճիւմլէ պանա վէրտիլի պանա կէլլիլ, վէ պանա կէլէնի աալա տիշարը աթմամ»: Յով. 7. 37: էյէր պիրի դայալ օլուր սա Քրիստոսա կէլմէյէն վէ էպէտի հայաթը դապուլ էթմէյէն տիր»: —«Սիզ հայաթա մալիք օլմազ իչին պանա կէլմէք իսթէմէյօրսընըզ»: Յով. 5. 40: —«Մուսայան կէլ- սին, վէ իսթէյէն՝ հայաթ սուլունտան մէճճանէն տըրն»: Վահ. 22. 17:

ԻԶԻԻՆՃԻ ԻԹԻՐԶ. — «Թէնինին հէլաքը իչին Բապալըմը Յիսուս Քրիստոսըն իմիլլէ Շէյթանա

Թէսլիմ էտէսինիդ. Թաքի Բապպ Յիսուսըն կիւնին-
տէ ըուհու խէլաս օլա: Ա. Կորն. 5. 5:

Պողոս Բէսուսըն պուրատա պէյան էթալիյի քիմ-
սէ իման էթմիլ վէ Կորնթոստա եաշայան պիւրի ի-
տի: Լաքին միւտհիլ կիւնահըն գապահաթընտա խտի
վէ Ալլահտան օլան թէէտիպին պէօյլէ քիմսէյէ նա-
սըլ թաթպիդ օլաճաղը թարիֆ օլունմադտա տըր:

Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր պիդ ունութմալը տէ-
յիլ իդ քի՝ Ալլահ մալիւմ պիւր սուրէթտէ պիդէ թա՝
լիմ էտիյօր (էօյրէտիյօր) քի՝ էյէր պիւր քիմսէ թէք-
րար տօղարսա խէլաս օլմուշ տըր, վէ է-
պէտէն խէլաս օլմուշ տըր: Թէքրար տօղ-
մուշ օլան պիւր քիմսէ տօղմամըլ օլամադ.
պէօյլէ պիւր քիմսէ իշիւն միւտհիլ պիւր կիւնահ իշ-
լէմէսի միւմքին տիւր, լաքին հաթթա պէօյլէ պիւր
հալտէ օլան պիւր քիմսէնին խէլաս օլմուշ օլաուղընը
Ալլահ մալիւմ պիւր թարգտա սէօյլէյօր: Մէսէլա
Պետրոսը ալալիմ, Քրիստոսը եէմինլէ վէ պէտ-
տուալար իլէ ինքեար էթտիլի տադիդէտէ պիլէ խէ-
լաս օլմուշ պիւրի իտի. վէ օլ տադիդէտէ էօլմէք ի-
ճապ էթսէ իտի, տօղրու Սէմայա կիտէճէք իտի:
Քրիստոս հէնուդ «սիդ տախի փաք սընըդ»: Յով. 13. 10: — «Սիդ սէօյլէտիլիմ սէօյլէ սիդ հալա փաք
սընըդ»: Յով. 15. 3: Քրիստոս շահիրտլէրինին ա-
յադլարընը եըյգամադա պաշլատը իսէ, «Պետրոս
անա՝ եա Բապպ եալընըդ այադլարըմը տէյիլ, պա-
շըմը տախի եըյգա՝ տէտի»: Յով. 13. 9: Յիսուս ա-
նա խայր. — «Եըյգանմըլ քիմսէ, այադլարընըն եըյ-
դանմասընտան գայրի պիւր շէյէ միւհթաճ տէյիլ
տիւր, չիւնքի քիւլիլէն փաք տըր»: Յով. 13. 10:
տէյիլ ճէվապ վէրմիլ տիւր: Մատէմ քի Պետրոս
փաքլէնմիլ վէ խէլաս օլմուշ իտի, թէքրար խէլաս
օլմասընա լիզումը Եօդ իտի, լաքին եալընը կիւնա-

հըն լէքէսինտէն փաքլէմէսի կէրէք իտի:

Շիմտի պու քիմսէնին միւտհիլ պիւր կիւնահա
տիւշմիլ օլաղը սէօյլէնիյօր: Վէ էյէր պիլդ քէնտի
գալպլէրիմիդ վէ գապիլիլէթլէրիմիդ հադդընտա
Ալլահըն Քէլամընը պիլիլ իսէք, հաթթա Բապպ Յի-
սուս Քրիստոսը խէլասքեար հալինտէ գապուլ էտիպ՝
իման էթտիքտէն սօնրա պիլէ, պիլիմ կիւնահ իշլէ-
մէքլիլիմիդ միւմքին օլաղընը տախի պիլիլիդ:

Պիւրինճի Յովհաննէս Բէսալէսինին սօն պապըն-
տա Ալլահ՝ էօլիւմէ սէպէպ օլան կիւնահ վար տըր,
տէյօր «էօլիւմէ սէպէպ օլան կիւնահ վար տըր, անըն
իշիւն ըէճա էթսին՝ տէմէյօրլմ»: Ա. Յով. 5. 16:
Պիւրինճի Կորնթոսըլար օն պիւրինճի պապտա աշաի
Բապպանի հադդընտա սէօյլէյէրէք, Բապպ Յիսուս
Քրիստոսըն էօլիւմինին այնին իճրա էթմէքտէ պա-
շըլարըն էստոլարը թահքիլ էթմիլ օլանլար վար տըր
տէյօր: — «Պու սէպէպտէն տրանըդտա պիւր չօդ գա՛լիֆ
վէ ա՛լիլ քիմսէլէր պուլունուտ՝ նէշէլէր տախի ու-
յուրլար»: Ա. Կորն. 11. 30: Պաշգա սէօյլէ խասթալըդ
վէ հաթթա էօլիւմ պիլէ իման էտէն իշիւն պիւր թէք-
տիլ (թէէտիպ) հալինտէ գուլլանըլըր: էյէր թէքրար
տօղմուշ պիւր քիմսէ վար իսէ, էօյլէ պիւր հալէ կէլ-
միլ տիւր քի արթըդ Ալլահ անը Քէնտի շահիտի հա-
լինտէ իսթիմալ էտէմէյօր, Ալլահ անըն իւդէրինէ
խասթալըդ հաթթա էօլիւմ կէօնտէրէճէք տիւր, վէ
պէօյլէճէ անը սէմայա ալաճաղ տըր, վէ գուրթու-
լաճաղ տըր, լաքին միւքեաթաթարա կէլինճէ աշա-
ղը մէվքիտէ պուլունաճաղ տըր:

Շիմտի Ա. Կորն. 5. 5 տէ օլան սիւալա կէլինտիք-
տէ պէօյլէ պիւր կիւնահը իրթիքեապ էտէն քիմսէ-
նին Շէյթանա թէսլիմ օլունմասընը պիլտիլիյօր:
Պունըն մանասը նէ՞ տիւր — Ալլահ Շէյթանա էօլիւ-
մին գուվիլթինի վէրմիլ տիւր: Պունըն պէօյլէ օլաղ-

ղընը Յոր Բիթապընտա Յորըն վազաաորնտա պէր-
րադ թարղտա կէօրիւյօրըդ: Շէյթան մէյտան օղու-
յարադ Ալլահն հուղուրնա կէլտի խէ, Ալլահ անա
Յոր դուլուժա խթէտիլին հէր շէյի եափ լաքին հա-
յաթընա տօղունժա տէտի: — «Վէ ԲԱՊՊ Շէյթանա՝
իշթէ էլինտէ տիր, Փաղաթ հայաթընա տօղունժա
տէտի»: Յոր. 2. 6: Պուենըն իւղէրինէ Շէյթան տէր-
հալ Փուրթունա, իլլէթ վէ էօլլուժիլ խթիմալ էյ-
լէտի: Իշթէ պուենլար Շէյթանըն քէնտի ալէթլէրի
տիրլէր: Յոր սապիթ իքէն Ալլահ գէմլինտէ անըն կի-
պի պիր քիմսէ եօդ տըր տէտի. Յոր. 1. 8: Շէյթան
Ալլահա Սէն անըն «էթրաֆընա չիթ չ'էքմէտին մի»: Յոր. 1. 10: տէյիւ սէօյլէյօր: 0 հաղիղաթ խտի,
չիւնքի Ալլահ հիչ պիր շէյին խրիսթիյանա տօղուն-
մասընա պրադմադ եալընըդ Բէնտի միւսա՝ատէսին-
տէն մատէ, պինտէն ալէյհ պու վազա՝ատա ատէմ
Շէյթանա թէսլիմ օլտուղընտա չիթ աչաղը ալընը-
յօր, վէ պէօյլէճէ Շէյթանը խրիսթիյանա հէր նէ քի՝
խթէր սէ եաթիմասը հաթթա քէնտի էօմրիւնիւ պի-
լէ խարապ էթմէսինէ պիլէ բուխսաթ վէրիմիլ տիր,
Ալլահ պուենու Բէնտի մադսէտի իչիւն խթիմալ էյ-
լէմէքտէ օլտուղընը պիլիյօրըդ»: Ռիվէլէյըն

ՏէՕՐՏԻԻՆՃԻ ԻԹԻՐԱԶ: Բ Պետրոս 2. 20-22
ինճի ալէթլէրին մանասը խէլաս օլմուշ քիմսէլէր
թէքրար տիւնայա տէօնտիւքլէրինտէ էպէտէն դայս
օլմուշ մը՝ տըրլար: «Զիրա էկէր Բապս վէ Խէլաս-
քեար Յիսուս Բրիստոսը պիլմէքլէ տիւնեանըն նա-
փաքլիքլէրինտէն դուրթուլտընտան սօնրա, պէթէք-
րար օլ շէյլէրլէ թութուլարադ մաղլուս օլուրլար
խէ, սօնրաքի հալլէրի էվէլքինտէն պէտթէր օլուր:
Զիրա անլէր իչիւն սալահ թարիղլինի պիլմէմէք, ա-
նը պիլտիքտէն սօնրա քէնտիլէրինէ թէսլիմ օլունան
մուղատտէս էմրտէն եիւղ չէվիլմէքտէն էվլա օլուր

խտի: Լաքին՝ Բէօիէք քէնտի դայ էթտիլի շէյէ, վէ
եւյղանմը խընղիր չամուրտա եուվարլանմադա
տէօնտիւ՝ տէյիւ սահիհ մէսէլին Փէհվասը անլէր
հաղընտա վաղը՝ օլտու: Պու ալէթլէրին մանասը
էօյլէ տէյիլ տիր: Անճադ ալէնի օլան խրիսթիյան-
լար վէ եէնիտէն տօղմամը քիմսէլէր տիրլէր: Զիւն-
քի հաղիղի իման էթմիլ քիմսէ սալա Բէլամըն պէ-
յանաթընա կէօրէ պիր քէօիէք եա խընղիր իլէ մու-
զայէսէ էտիլէմէդ. օ անճադ Բրիստոսըն դօյունը
տըր, օ տիւնեայա տէօնէպիլիլ լաքին Պաշ Զօղան
անը արար, պուլուր վէ էօյլէսի պիրլինի թէքրար
իպդա էտէր: Իմտի Բէլամըն պիլգէ վէրտիլի դալի
էմնիլէթէ կէօրէ թէքրար տօղմուշ օլան քիմսէ էպէ-
տի խէլասա մալիք տիր: — «Ղայս օլմուշ դօյուն կի-
պի եօլու շալըրալմ»: Մէդ. 119. 176: — «Ղայս
օլմուշ դօյունլար»: Երեմ. 50. 6: — «Զայ
օլմուշ դօյունլար»: Մատթ. 10. 6: — «Պէն պէյթի
Խորայէլին դայ՝ օլմուշ դօյունլարընտան դայրիսինէ
իրտալ օլունմալմ»: Մատթ. 15. 24: —
«Զիրա Իսն իւլ ինսան դայ՝ օլանը խէլաս էթմէյէ
կէլտի»: Մատթ. 18. 11: — «Զիրա Իսն իւլ ինսան
դայ՝ օլանը արայըս խէլաս էթմէյէ կէլտի»: Ղուկ. 19. 10:

ՊԷՇԻՆՃԻ ԻԹԻՐԱԶ: Յուդա խէլաս օլմուշ մը
խտի: Բէլամըն պէյանաթընա կէօրէ Յուդա խէլաս
օլմուշ պիր քիմսէ տէյիլ խտի:

1-ինճի. Յիսուս անա Շէյթան թէսլիլէ էթմիլ
տիր: «Վէ սիղտէն պիրի Շէյթան տըր՝ տէտի»: Յով.
6. 70:

2-ինճի. օ խաին խտի. — «Պաին օլան Իսկարի-
ուլտը Յուդա»: Ղուկ. 6. 16:

3-ինճի. Իսնի հէլաք թէսլիլէ էթմիլ տիր: —
«Իսնի հէլաք»: Յով. 17. 12:

4-ինձի. Շէյթան անըն տէրունինէ կիրտի վէ անտէ եաշատը: — «Իսկարիովտը լազապը Յուգա- նըն տէրունինէ Շէյթան կիրմէքէ»: Դուկ. 22. 3:

5-ինձի. Իսկ ի վահտի էլէ վէրտի: — «Անը իլէ վէրմէյէ Փուրսաթ արար իտի: Յուգա տէր՝ ազապ Յիսուսա եազլաշըպ՝ Սէլամ սանա, Բապալի՝ տէյէ- րէք անը էօփտիլ օ զէման անլէր եանաշըպ՝ էլլէրի- նի Յիսուս իւղէրինէ սալարադ, անը թութտըլար»: Մատթ. 26. 16, 48, 50:

Մէգ. 109 տա, Յուգանըն հալընը պէրրադ թարգտա փէյլամպէրանէ պէյան էթմէքտէ տիր: Ի- քինձի ալէթ անըն շէրիր օլտըղընը սէօյլէյօր: — «Զիրա շէրիր վէ հիլէքեարըն աղղը ալէյհիմէ ա- չըլտը»: ալէթ 2: — Ալթընձը ալէթ, Շէյթան անըն եանընտա տուրտըղընը պէյան էտիրօր»: — «Անըն ալէյհիմէ սէն պիր շէրիր նասպ էյլէ վէ սաղ եանըն- տա պիր Շէյթան տուրտուն»: Սէքիլինձի ալէթ ա- նըն 'էօմրիւնին զըստ օլուպ, «մանսըպընը պիր դալրիսի ալըն»: — «Զիրա Մէգամիր քիթալընտա անըն մէսքէնի վիրան օլուպ՝ անտէ քիմսէ սաքին օլ- մասըն, վէ տախի՝ մանսըպընը պիր սաղպասը ալ- սըն՝ տէյիւ եաղըմըլ տըր»: Ամալ 1. 20: Բապալըմը- ղըն Քէնտի աղղը իլէ անըն իչիւն օլան շէհատէթի պու տըր: — «Պանա վէրտիլին քիմսէյէրի հըֆղ էյ- լէտիմ, վէ անլէրտէն, Իսկի հէլաքտան մաստա, հիչ պիրի հէլաք օլմատը, թաքի քիթապ իթմամ օլու- նա»: Յով. 17. 12:

ԱԼԹՐՆՃԸ ԻԹԻՐԱԶ. Մէյլէ վէրմէյէն չըպուղ դալըրըլըր:

«Պէնտէ մէյլէ վէրմէյէն հէր չըպուղը դալտը- րըր, վէ հէր մէյլէ վէրէնի տահա զիյատէ մէյլէ վէրմէնի իչիւն պուտար»: Յով. 15. 2: Պու ալէթէ տիգդաթըլընա պաղտըղըմըլտա խէլաս հազգընտա

սէօյլէմէյօր իլլա մէյլէ վէրմէք հազգընտա օլտու- ղընը կէօրիւյօրըլ: Պու ալէթին մանասը չու տըր քի՝ էյէր պիր քիմսէ խէլաս օլմուէ հալինտէ մէյլէ վէր- մէյիպ՝ ճանլար դաղանմայօր, Անըն իչինտէ թէ- դատաիւմ էթմէյօր, Բապալըն քէնտինէ վէրմիլ օլ- տըղը թալանթը իսթիմալ էթմէյօր, իլլա տիւնեա- վի քէյֆ ու զէվգտէ, վէ անա ույմաղըլըտա վազթը- նը սալֆ էտիպ անտէ տէվամ էյլէտիլի թազտիրտէ 'էօմրիւնին դըսալաճաղընը, վէ վազթընտան էվվէլ էօլէճէյինի սէօյլէյօր. պէօյլէճէ տէյիլ քի՝ օ ա- մատան քէսիլէճէք տիր, իլլա դալտըրըլաճաղ վէ սէ- մալի (հվէ) կէօթիւրիւլէճէք տիր: — «Զիրա էկէր թէնճէ եաշար խէնիլ, էօլէճէքսինիլ: Ամա էկէր Բուհլէ ճիամանի 'ամէլլէրի էօլալըրի խէնիլ, եա- շալաճաղսընըլ»: Բօմ. 8. 13: Մէյլէ վէրմէքիլին շարթը անճաղ Անտէ դալմաղ տըր: «Պէն ասմա իմ, սիղ չըպուղար սընըլ. հէր քիմ քի պէնտէ դալըրսա, պէն տախի անտէ դալըրսամ, օ չօղ մէյլէ վէրիր: Զիրա պէնսիլ պիր էյ եալիամաղսընըլ: Զըպուղ ասմատա դալմատըղճա, քէնտիլլինտէն մէյլէ վէ- րմէյ, քէզալիք սիղ տախի էկէր պէնտէ դալմաղ- սանըլ՝ մէյլէ վէրմէյ սինիլ»: Յով. 15. 4, 5:

«էկէր պիր քիմսէ պէնտէ դալմաղսա, չըպուղ կիպի տըշարը աթըլըպ դուրուր, վէ անլէրի տէվչի- րիպ՝ աթէշէ աթարլար, վէ եանար»: Յով. 15. 6: Պու ալէթ խրիսթիյան իչիւն սէօյլէնմէյօր չիւնքի՝ ալէթ չըպուղ իտի տէմէյօր իլլա «չըպուղ կիպի տը- շարը աթըլըպ» տէյօր: Պապըն իլքինտէն օղուտու- ղըմըլտա Բապալըմըլ խրիսթիյանլարա խիթապէն «ալէթ 3. «սիղէ», ալէթ 4. «սիղտէ» — «սիղ տախի» ալէթ 5. «սիղ չըպուղար սընըլ» տէյօր: Լաքին ալ- թընձը ալէթէ կէլինտիքտէ Գրիստոս Քէնտի Քէլա- մընը իքինձի շախտտան եանի «սիղէ» «սիղ»տէն է-

վերջէք իւզինճի շախտա խիթապէն «էկէր պիր քիմսէ» տէյօր. ալթընճը ալթ թ պիր խրիթիյան իւզին տէյիլ իլլա իւզինճի շախտ խէլառա մալիք օլմայան քիմսէ իւզին տիր. չիւնքի օ Գրիստոստա տէյիլ տիր. լաքին չըպուդ օլմադ իւզին պուրատա իղհար օլուճմադտա տրը, օ չըպուդ տէյիլ խաի, չիւնքի օ առմա օլան Գրիստոստա պաղլանմը, պիրլէմիլ տէյիլ խաի, անըն իւզին խաի քի աթէչէ աթըլըպ եանաը: Անճադ Գրիստոստըն դանընտա եըյեանմը օլանլար տըրլար քի՝ խէլառ օլմուշ տըրլար: Վէ անլէր չըպուդ տըրլար «իմտի էկէր պիր քիմսէ Գրիստոստա խսէ, եէնի մախլուդ տըր»: Բ Կորն. 5. 17:

ԱԼԼԱՀԸ ԹԵՐԳ ԷԹՄԷԲԼԻԲ

Քէլամը մէշը էթտիլիմիդտէ պէրրադ թարգտա կէօրիւյօրը քի՝ էսքի Ահտտա վէ Ենի Ահտտա Ալլահը թէրք էթմիլ օլանլար պուլունսլօր:

Պիրիմնի. էսֆի Ահտտան. ԻՍՐԱՅԻԼ ԳԱՎՄԸ Ալլահը թէրք էյլէտի:

«Քէօթիլիւլիւն սէնի թէտիպ էտէճէք, վէ Իսհանըն սէնի թէքտիր էյլէյէճէք տիր. իմտի պիլ, վէ կէօր քի Ալլահըն ՐԱՊՊԸ թէրք էթտիլին, վէ պէնտէն դօրգմադլը սէնտէ պուլունսլատըր քէօթիլ վէ աճը պիր շէյ տիր՝ տէյիլ Բապպ իլ ճիւնուտ Եհօվա պուլուրըր»: Երեմ. 2. 19: — ՐԱՊՊ պանա տէտի քի, Մաը Իսրայէլին եափտըրընը կէօրտիլն մի. 0 հէր եիւքսէք տաղ իւզէրինէ, վէ հէր եէչիլ աղաճ ալթընա կիտիպ, օրատա զինա էյլէտի: Մաը Իսրայէլ զինա էթտիլի սէպէպտէն Անը պօշայըպ թալազնամէսինի վէրտիմ խսէ տէ, անըն խաին հէմիլիքսի Յուդա դօրգմատը Անճադ օ տախի կիտիպ զինա էյլէտի: Վէ ՐԱՊՊ պանա տէտի քի, Մաը (տիւշէն) Իս-

րայէլ քէնտինի խաին Յուդատան զիյատէ հազըր չըգարտը, կիթ, պու սէօղլըր շիմալէ տօղրու նիտա էտէրք պէօլէ սէօլէ. էյ Մաը Իսրայէլ, բիւճու՝ էյլէ, (ՐԱՊՊ պուլուրըր), զապապըմը իւզէրինիպէ կէթիլմէմ, զիրա պէն ինայէթիլ իմ, իլէլէպէտ քին թութմամ՝ տէյիլ ՐԱՊՊ պուլուրըր: ՐԱՊՊ պուլուրըր քի՝ էյ Մաը էվլատ, բիւճու՝ էտինիպ»: Երեմ. 3, 6, 8, 11, 12, 14: — «Զիրա խեանլարը չօղալտը, Անլէրին թէճալուղլարը չօղալտը: Յուլլարըն պէնի թէրք էթտիլէր, վէ Ալլահ օլմայանլարլէ եէմին էյլէտիլէր, վէ անլէրի տօյուրտըրմտա զինա էթտիլէր, վէ սիւրիւ սիւրիւ Փահիլէ խանէլէրէ կիթտիլէր: Սապահլայըն պէսլէնմիլ աթլար կիպի օլտըրար, հէրքս զօնչըրընը վէվճէսինէ քիլնէյօր»: Երեմ. 5, 6-8: — «Նիլիւն պու Երուսաղէմ Գալմը պիր տաիմի խեանլէ Մաը օլմուշ տըր, ճիւլէսի ճէնիկէ դօշան աթ կիպի, քէնտի Էօլընա տէօնտիլ»: Երեմ. 8. 5-6: — «Զիրա խեանլարըմը չօղալտը, սանա դարչը կիւնահ իլլէտիլ»: Երեմ. 14. 7: — «էյ Մաը դըր, նէ՞ վաղթա դատար սէրսէրի կէգէճէք սին: Երեմ. 31. 22: — «Զիրա ՐԱՊՊԱ իթա՛աթը թէրք էթտիլէր: Զիրա Իսրայէլ ինատճը ինէք կիպի ինատ էտէր»: Ովսէէ, 4. 10. 16: — «Վէ գալմըմ թարիգիմտէն սաիմաղա մէյյալ տըրլար:» Ովսէէ. 11. 7: — «Լաքին անլէր տինլէմէքտէն իմթինա՛ էտիպ՝ օմուդ սիլքտիլէր, վէ իւթիմէմէք իւզին զուլաղլարընը աղըրլաչտըրտըրլար»: Զաք. 7. 11: — «Թէրք էտէն գալպ քէնտի Էօլարը իլէ տօյար»: Էմա. 14. 14:

Իֆիմնի. Եէնի Ահտտան: — ՊԵՏՐՈՍ. — «Բապպ՝ էյ Սիմոն, իւթէ Շէյթան սիգի պուլտայ կիպի էլէմէք խթէտի. վէ պէն իմանըն դաիլ օլմատըն տէյիլ սէնին իւզին տու՛ա էթտիլ. սէն տախի բիւճու՝ էթ-

տիւննա՛յ զարնառաւարնը սապիթ էլէ՛ տէտի: Օ իսէ՛ Անա՛, եա՛ Բապա, սէնին իլէ կէրէք հապաա կէրէք էօլլումէ կիթմէյէ հաղըր իմ՛ տէտի: Օ տախի՛ էյ Պետրոս, սանա տէրիմ՝ քի՛ սէն պէնի թանրուղընը իւչ քէրէ ինքեար էթմէտիքձէ՛, պու կիւն խօրոս էօթմէյէճէք տիր»։ Ղուկ. 22, 31 — 34։ — «Վէ անը թուրուպ՝ կէօթիւրտիւէր. Պետրոս տախի ուղապտան արտը սըրա կիտիօր իտի: Վէ հալլունըն օթմասընտա աթէլ հաղըպ՝ պիրլիքտէ օթուրտըլարընտա, Պետրոս տախի արալարընտա օթուրտու, վէ պիր ճարիյէ անը աթէլին հանընտա օթուրըր կէօրմէքէ, անա տիղղաթլէ պաղըպ՝ Պու տախի ա՛նըն իլէ պէրապէր իտի՛ տէտի: Օ իսէ՛ էյ դարը, պէն անը թանրմամ՝ տէյիւ անը ինքեար էթտի: Վէ պիր աղ սօնրա անը տիկէր պիրի կէօրիւպ՝ Սէն տախի անլէրտէն սին՝ տէտիյինտէ, Պետրոս՝ էյ առէմ, տէյիլ իմ՛ տէտի: Վէ թաղրիպէն պիր սա՛աթ միւրուրինտէ՛ տիկէր պիր քիմսէ թէ՛քիտ էտիպ՝ Փիւհաղիգէ պու տախի անըն իլէ պէրապէր իտի, չիւնքի Գալիլեալը տըր՝ տէտի: Ամմա Պետրոս՝ էյ առէմ, նէ սէօյլէտիյինի պիլմէմ՝ տէտի. վէ տէր՛աղապ քէնտիսի տահա սէօյլէր իքէն, խօրոս էօթտիւ: Վէ Բապա տէօնիւպ Պետրոսա պաղտը, վէ Պետրոս Բապալըն քէնտիյէ՛ «Խօրոս էօթմէյտէն էվլէլ, սէն պէնի իւչ քէրէ ինքեար էտէճէքսին» տէտիյի սէօյիւ խաթընա կէթիրտի: Վէ Պետրոս տիշարըյա չըղըպ աճը աճը աղլատը» Ղուկ. 22, 54—62։

Իւչիւննիւ. Գաղատիալըլար։— «է՛յ ա՛ղըլըղ Գաղատիալըլար, Յիսուս Քրիստոս արանըպտա սալպ օլունմուչ իքէն (Հաղիպթա իթա՛աթ էթմէմէք տէրէճէսինտէ) սիղի քի՛մ իղլալ էթտի» Գաղ. 3, 1։

Գաղատիալըլարըն խաթալարը չունլար տըր։

1.— Պաշգա իննիլ տէօնմիւշիւր տիր։— «Սիղի

Քրիստոսըն ինայէթինէ տալէթ էտէնտէն պաշգա պիր պէշարէթէ պէօյլէ չարչապուզ տէօնտիւյիւնիւղէ թէա՛ճճիւպ էտէրիմ, պու տախի պաշգա տէյիլ տիր, անճաղ սիղի միւղթարիպ էտէն, վէ Քրիստոսըն պէշարէթինի թահրիֆ էթմէք իսթէյէն պիր թաղըմ քիմսէլէր վար տըր։» Գաղ. 1, 6—7։

2.— Եհիուտի իֆէն Թաիֆէ կիպի հարէֆէր էքմիշ տիրլէր։— «էկէր սէն Եհուտի իքէն, Եհուտի կիպի տէյիլ, անճաղ թա՛իֆէ կիպի հաշարիսէն, թա՛իֆէլէրի Եհուտի կիպի հարէքէթ էթմէյէ նա՛սըլ իճպար էտէրսին»։ Գաղ. 2, 14։

3.— Բուհու ամէլլէրլէ գապուլ էքսիլէր տէյի — քա՛լիմ էքմիշ տիրլէր. — «Բուհու շէրիա՛թ յամէլլէրլէ մի, հօղտա տիկլէյիպ իմա՛ն էթմէքէ մի աղտընը»։ Գաղ. 3, 2։

4.— Անկեր կիւնլէրի, ալլարը վէ սէնէլէրի քուքմուշտըլլար։— «Կիւնլէր վէ ալլար վէ վադըլլար վէ սէնէլէրէ բիա՛յէթ էտէրսինիլ»։ Գաղ. 4, 10։

5.— Քրիստոսըն հիւրիւյէթիմտէ տուրմամալարը. — «Իմտի Քրիստոսըն պիղէ իհասն էթտիյի հիւրիւյէթտէ սապիթ դատէմ օլունըլ»։ Գաղ. 5, 1։

6.— Գուլլըգ պօյունտըրըլը իլէ տէպէլէնմէֆտէ իտիֆլէրի։— «Թէքրար դուլլըգ պօյունտըրըլընա կիրիֆթար օլմայընըլ»։ Գաղ. 5, 1։— Շիմտի իսէ, սիղ Ալլահը պիլմիւշ վէ պախուսուս Ալլահ թափընտան պիլինմիւշ իքէն՝ նասը՞ղ չօլ գաիֆ վէ Փաղիր էրքեանա թէքրար դուլլըգ էթմէք իսթէյէրէք, անլէրէ տէօնէրսինիլ»։ Գաղ. 4, 9։

7.— Խիքան օլմագլըղը քա՛լիմ էքմիւլէրի. — «Զիրա խիթան օլունանլար քէնտիլէր պիլէ շէրիա՛թը հըֆղ էթմէյիպ՝ անճաղ սիղին թէնինիլլէ իֆթիլիսար էթմէլէրի իչիւն, սիղին խիթան օլունմանըլը

խթէյօրլար: Ձերա Յիսուս Քրիստոստա նէ խիթան, նէ թէ խիթանսըզլըզ պիր չէյէ հարար:» Գաղ. 6, 13, 15: — «էյէր խիթան օլունուր խէնիզ, Քրիստոս սիզէ պիր Փախտէ էթմէզ:» Գաղ. 5, 2:

8. — Թէպրիր ամէլլէր իլէ տէյիւ քա'լիւմ էք-վէլէրի: — «Սիզ քի չէրիա'թլէ թէպրիր օլունմադ-տասընըզ, Քրիստոստան այրըլըզ, ի'նայէթտէն տիւշտինիզ:» Գաղ. 5, 4:

9. — Սէյիրտիրքէն կէրի տուրմալարը: — «էյի սէյիրտիյօր խտինիզ, սիզի հազիզաթա իթա'աթ էթմէքտէն քի'մ մէն էյլէտի: Պու թահրիք սիզի տա'վէթ էտէն թարաֆընտան տէյիլ տիր:» Գաղ. 5, 7—8:

Տէօրտիւննիւ. ՊԱԶԸ ՔԻՄՍԷԼԷՐ: — «Ձերա հա-լա պաղըլլարը սաիրալ՝ Շէյթանա թա'պի օլտըլար:» Ա. Տիմ. 5, 15: — «էյ պիրատէրլէր, էկէր արանըզ-տան պիրի հազիզաթտան զէլալէթէ տիւշէրտէ՝ պիր քիմսէ անը կէրի տէօնտէրիրսէ:» Յակ. 5, 19:

ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

ԱԼԼԱՀԱ. ԹԱԽՍԻՍ ՕԼՄՈՒՇ ԷՕՄՐ



ԼԼԱՀԸՆ ՔԷԼԱՄԸ պիզէ տիւնեատան վէ կիւնահտան այրըլմը (սալթ Ալլահա թախսիս օլմուշ) պիր էօմրիւ թա'լիւմ է-տիալ՝ պիզ միւմիւնլէրտէն անա կէ-րէ հարէքէթ էթմէմիզի խթէյօր. Շէօյլէքի՝ հէր նէ դատար Ալլահըն Քէլամը Խըրի-թիյանըն էպէտէն խէլատա մալիք խալիյինի թա'լիւմ է-լուիյօր խէտէ, եինէտէ թէքմիլ թէսլիւմ օլմադ վէ քեամիլէն վազֆ օլմուշ պիր էօմր հաշամաղլըզ տախի թա'լիւմ էտիյօր. էպէտէն խէլաա օլմուշ վէ իման էտէնլէրին եիւրիւմէսի հազընտա Ալլահըն Քէլամընըն տէտիյինէ նազար էտէլիւմ:

Պիրիւննի. — «Իմտի նէ՞ տէյէլիւմ. ինայէթ աբթմասը իչիւն կիւնահտա տէվամ էտէլիւմ մի: Հաշա, պիզ կիւնահա նէսպէթլէ էօլմիւշ պուլունտը-զըմըզ հալտէ՝ արթըզ անտէ նա'սըլ հաշայա պիլի-րիզ:» Բօմ. 6, 1—2:

Իֆիւննի. — «էյ պիրատէրլէր, Ալլահըն բահ-մէթլէրի իչիւն սիզէ հալվարըրմ քի՝ ճէսէտէրի-նիզի տիրի վէ մուգատտէս, վէ Ալլահա մազպուլ պիր դուրպան տէյիւ թազտիւմ (թէսլիւմ) էտէսի-նիզ: Բուհանի իպատէթինիզ պու տըր:» Բօմ. 12, 1:

Իւչիւննի. — «Վէ պու ալէմին կիտիչինէ ույ-մայընըզ:» Բօմ. 12, 2: — «Իմանսըզլար իլէ միւնա-սէպէթսիզ պիր պօյունտըրըզա կիրմէյինիզ, զիրա ֆըսգ իլէ սալահըն նէ՞ ա'լազասը վար, վէ դու-

մէթ իւէ նուրնն նէ՞ միւշարէքթի վար: Պուննն ի-
չիւն ՐԱՊՊ՝ անլէրին արասընտան չըգըպ ալըըը-
նըդ, նափաք չէյէ տողունմայընըդ՝ տէյիւ պու-
յուըը:» Բ. Կորն. 6, 14, 17: «Ճէհալէթինիդ վազ-
թընտա օլան էվվէլքի շէհվէթլէրէ ույմայարադ ան-
ճադ իթմ'աթլը էվլատ միսիլլիւ:» Ա. Պետ. 1, 14:
«Տիւնեայը վէ տիւնեատա օլան շէյլէրի սէվմէյինիդ,
էկէր պիր քիմսէ տիւնեայը սէվէրսէ, անտէ փէտէ-
րէ մուհասպլէթ եօդ տըր: Զիրա տիւնեատա օլան հէր
շէյ, եա'նի թէն շէհվէթի վէ կէօդ շէհվէթի վէ
էօմրին թէքէպլիւրի փէտէրտէն տէյիւ, անճադ
տիւնեատան տըր:» Ա. Յովհ. 2, 15—16:

Տէօրաիւննիւ. — «Սալիհանէ ույանընը վէ կիւնահ
էթմէյինիդ:» Ա. Կորն. 15, 14: «Սիլի տա'վէթ էտէն
գուտտուս օլտըղը կիպի սիդ տաղի հէփ հարէքթի-
լէրինիդտէ մուգատտէն օլունըդ, չիւնքի մուգատ-
տէն օլունըդ, գիրա Պէն գուտտուս իմ տէյիւ եա-
ղըմը տըր: Ղուրպէթինիդին կիւնլէրինի գօրգու իւէ
կէչիւրինիդ:» Ա. Պետ. 1, 15—17: «Սիլ Ալլահըն
կիւնիւնիւն կէլմէսինէ մունթաղըր օլարադ ա'ճէլէ
էտիպ՝ մուգատտէն հարէքթիլէրտէ վէ թաղվատա
նա՞սըլ քիմսէլէր օլմանըդ կէրէք տիր:» Բ. Պետ. 3,
11: «Զիրա Ալլահըն իտատէթի պու տըր, եա'նի
մուգատտէն օլմանըդ տըր, քի գինատան սաղընմադ-
լէ, սիլտէն հէր պիրի Ալլահը պիլմէյէն թաիֆէլէր
կիպի հէվաի շէհվէթլէ տէյիւ, անճադ գուտտուսլէթ-
լէ վէ իֆֆէթլէ քէնտի ճէսէտինէ մալիք օլմաղը պիլ-
սին: Զիրա Ալլահ պիլի նափաքլիյէ տէյիւ, ան-
ճադ գուտտուսլէթ տա'վէթ էյլէտի:» Ա. Սէլ. 4, 3—5,
7: «Մուգատտէսլէր օլմադ իւղրէ տա'վէթ օ-
լունան քիմսէլէր:» Ա. Կորն. 1, 2:

Պէշիւննի. — «Անճադ Բապպ Յիսուս Քրիստոսը
կիլինիդ վէ շէհվէթ իչիւն ճէսէտին դայտընտա օլ-

մայընըդ:» Բօմ. 13, 14: «Բուհլէ ճիւմանի տմէլ-
լէրի էօլաիւրիւր իսէնիդ, եաշայաճադսընըդ:» Բօմ.
8, 13: «Բուհլէ եիւրիլիւնիդ, վէ թէն շէհվէթի
իճրատընտա պուլունմայաճադսընըդ: Բուհլէ եաշար
իսէք, բուհլէ եիւրիւյէլիմ:» Գաղ. 5, 16, 25: «Էվ-
վէլքի հարէքթիլինիդ կէօրէ իղլալ էտէն շէհվէթլէ-
րինճէ ֆէսատ պուլան էսքի տաէմի թէրք էտիպ,
աղընըղըն բուհլլէ էէնիլէնէրէք: Սալահա վէ հա-
զիզաթա աիտ գուտտուսլէթտէ Ալլահըն իրատէթինէ
կէօրէ իսալգ օլունան էէնի տաէմի կիլէսինիդ:» Ե-
փես. 4, 22—24:

Ալթըննը. — «Ալլահտան թէվլիտ օլունան քիմ-
սէ քէնտի նէֆսինի հըֆդ էտէր վէ շէրիւր անա տօ-
ղունմադ: Քէնտինիդի փուլթարտան հըֆդ էտինիդ:»
Ա. Յովհ. 5, 18, 21:

Եէտիւննի. — «Էյ պիրատէրլէր, տալէթ վէ ին-
թիխապընըղը սասլիթ գըլմադա տահա գիյատէ
ճէհա էտինիդ, չիւնքի պուլուն եաիմաղլէ ասլա
տիւլմէյէքճէքսինիդ:» Բ. Պետ. 1, 10:

Սէֆիգիւննի. — «Սայ ու դայրէթտէ կէվլէքլիք
էթմէյինիդ. բուհտա հէրարէթլի օլունըդ. Բապպա
դուլլըդ էտինիդ:» Բօմ. 12, 11:

Տօգուզըննը. — «Ալլահը ճէսէտինիդլէ թաղիդ
էյլէյինիդ:» Ա. Կորն. 6, 20:

Օնըննը. — «Ալլահա իթիմատ էտէլիմ:» Բ. Կորն.
1, 9:

Օն պիլիւննի. — «Էթմէյինիդ րապպտա պիհուտէ
օլմատըղընը պիլէրէք, միւհքէմ վէ սասլիթ դատէմ
պուլունուպ՝ տաիմա Բապպըն իչինտէ արթմադ իւղ-
րէ օլունըդ:» Ա. Կորն. 15, 58:

Օն իֆիւննի. — «Ույանըդ տուրընըդ, իմանտա
սասլիթ օլունըդ, մէրտանէ հարէքթի էտինիդ, միւհ-
քէմ օլունըդ: Զիւմլէ ումուրընըդ մուհասպլէթլէ իմ-

րա օրունսուն:» Ա. Կորն. 16, 13—14:— «Զիրա վազըթ եազըն տըր, իշթէ թէզ կէլերիմ: Վէ հէր քէսէ քէնտի ամէլինէ կէօրէ վէրմէք իշիւն միւքեաթաթըմ եանըմտա տըր: Պէլի, թէզ կէլերիմ:» Վաճ. 22, 10, 12, 20:

Օն իւշիւննի.— «Րուհ իւլ գուտսը մահգունէ իթմէյինիդ:» Եփես. 4, 30:

Օն տէօրտիւննի.— «Ծէյթանա մահալ վէրմէյինիդ:» Եփես. 4, 27:— «Ծէյթանըն տէսիսէլէրինէ դարչը տուրմադա մուգթէտիր օլմանըդ իշիւն Ալլահն ճիւմէ սիւահլարընը գուշանընը:» Եփես. 6, 11:— «Այըզ վէ ույանըզ տուրունըզ, չիւնքի խամբինիդ Ծէյթան՝ կէօմիւրտէյէն արսլան կիպի քիմի եութսուն տէյի արայարադ տօլաչըր: Պունտ տախի իմանտա դապի օլարադ դարչը տուրընըզ, չիւնքի տիւնեատա օլան սիզին պիրատէլէրինիդին հէման օլ էլէմէրի չէքմէքտէ, իտիյինի պիւրսիւնիդ:» Ա. Պետ. 5, 8—9:

Օն պէշիւննի.— «Իմտի Ալլահն գուտրէթլի էլի ալթընտա միւթէվադը օլունըզ, թաքի սիզի վազթընտա թէրֆի էտէ: Ճիւմէ էնտիշինիդ Անըն իւղէրինէ պրազընըզ, գիրա Օ սիզի գայըրըր:» Ա. Պետ. 5, 6—7:

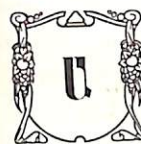
Օն ալքըննը.— «Վազթը սաթըն ալընըզ:» Եփես. 5, 16: Վազթտան խթիֆատէ էտինիդ եախօտ վազթը գազանընըզ:

Օն եւտիւննի.— «Րապալէ վէ Անըն գուտրէթիւնին գուլվէթիլէ գուլվէթլէնինիդ:» Եփես. 6, 10:

Օն սէֆիզիւննի.— «Էօլիւմէ տէյին սատըզ օլ, պէն տախի սանա հայաթ թաճընը վէրիւրիմ:» Վաճ. 2, 10:

ԵՃՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՌԻԼՈՒՀԻՅԵԹ ՊՈՒ ՀԱԳԻԳԱԹԸ ՄԻԻՀՐԼԵՄԻՇ ՏԻՐ



ԱԼԼԱՀԸՆ ՔԵԼԱՄԸՆՏԱՆ կէօրիւյօրըզ քի Քրիստոսըն զի դըյմէթ դանը վասըթաւըյէ խէլաս պուլան պիր միւմինին բուհանի վէ էպէտի հայաթը Քրիստոստա մահֆուզ օլտուղը հազիգաթը Իւշ Իւզնիւմին (Երըրդութիւն) հէր պիր շախսը թարաֆընտան միւհըլէնիւմիւ տիր: Ծիմտի պունլարը սըրասըյլա մէշք էտէլիմ:

Ա.— ԱԼԼԱՀԸՆ ՄԻԻՀՐԻԻ.— Ալլահն իրատէթի տիր քի՝ Քրիստոստա վէրմիւլ օլաղը քիմսէլէրին հիւ պիրի դայալ օլմասըն, Ալլահն քէնտիւնէ վէրմիւլ օլաղը քիմսէլէրին հէր պիրինի իհեա էթմէք Քրիստոսըն իրատէթի տիր: Յովհաննէս ալթընճը պապտա պուլաւրաղը այէթլէրէ կէօրէ անլէրին հիւ պիրի պիւլէ դայալ օլմայաճադ տըր:— «Վէ Պէնի իրոտալ էտէն Փէտէրիմին իրատէթի պու տըր քի՝ ճիւմէ պանա վէրալիյինտէն հիւ պիրինի դայ էթմէյիլ, անճադ անը սօն կիւնտէ իհեա էտէյիմ: Փէտէրիմին իրատէթի պու տըր քի Օղլու կէօրիւլ Անա իման էտէն հէր պիր քիմսէ էպէտի հայաթա մալիք օլա. Պէն տախի անը սօն կիւնտէ իհեա էտէյիմ:» Յովհ. 6, 39—40: Իշթէ պու Ալլահն Քրիստոստա օլան իրատէթի տիր. Ալլահն Քրիստոստա օլան իրատէթին Ծէյթանըն դրմասը միւմքի՞ն մի տիր: Խայր հիւ տուա: Պինաէնալէյս պու Ալլահն պուլուրմադ օլան միւհըլիւ տիր:

Պու. րէսալէնին
ՖԻՅԱԹԸ 35 ՍԷՆԹ ՏԻՐ

Սաթուն ալմագ իսթէյէնլէր աթիտէքի
էտրէսէ միւրաճաաթ էթմէլի տիրէր :—

Y. S. BENGLIAN
4610 WALNUT STREET
PHILADELPHIA, PA.

ՀՀ Ազգային գրադարան



NL0594677

